

UCHWAŁA Nr XXXIX/415/2021

RADY GMINY DĘBICA

z dnia 29 grudnia 2021 r.

w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Gminy Dębica na lata 2022 – 2031

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), oraz art.16b, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r (t.j.Dz.U. z 2020r. poz. 1876 z późn.zm.), **Rada Gminy w Dębicy uchwala, co następuje:**

§ 1.

Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica na lata 2022 – 2031, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dębica.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Przewodniczący
Rady Gminy
mgr Piotr Żybura

Załącznik
do Uchwały nr XXXIX/415/2021
Rady Gminy Dębica
z dnia 29 grudnia 2021 r.

Gmina
Dębica

Gminna Strategia
Rozwiązywania
Problemów Społecznych

na lata 2022 – 2031

Spis treści

SPIS TREŚCI.....	2
I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	4
1. PODSTAWA PRAWNA STRATEGII, ZGODNOŚĆ Z PRAWEM WSPÓLNOTOWYM ORAZ STRATEGIAMI NARODOWYMI I EUROPEJSKIMI.....	4
1.1 Powiązanie Strategii z krajowymi aktami prawnymi.....	5
1.2 Zgodność z prawem wspólnotowym.....	6
1.3 Zgodność ze strategiami europejskimi.....	6
1.4 Zgodność z dokumentami krajowymi.....	7
1.5 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi.	9
II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII.....	10
1. PRZEBIEG PROCESU WYPRACOWANIA STRATEGII	10
III. CHARAKTERYSTYKA GMINY	12
1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	12
2. TURYSTYKA	12
3. GOSPODARKA GMINY.....	13
3.1 Przedsiębiorczość.....	13
4. LUDNOŚĆ GMINY	14
4.1 Demografia	14
4.2 Poziom życia	17
4.3 Mieszkalnictwo.....	17
5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA GMINY DĘBICA	18
5.1 Oświata	18
5.2 Kultura	19
5.3 Służba zdrowia	21
5.4 Pomoc społeczna.....	23

5.5	<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	41
5.6	<i>Rekreacja i sport</i>	42
5.7	<i>Działalność społeczna</i>	43
6.	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	46
6.1	<i>Analiza problemów społecznych Gminy Dębica na podstawie danych instytucji</i>	46
6.2	<i>Analiza na podstawie badań społecznych - RAPORT</i>	56
6.2	<i>Analiza SWOT</i>	61
6.3	<i>Wnioski z diagnozy istotnych problemów społecznych oraz analizy SWOT</i>	63
IV PLANOWANIE DZIAŁAŃ		63
1.	MISJA I WIZJA GMINY DĘBICA	63
2.	PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ	64
3.	CELE I HARMONOGRAM REALIZACJI	68
4.	RAMY FINANSOWE STRATEGII	82
5.	PROGRAMY	83
V. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII		84
1.	ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII, SYSTEM MONITOROWANIA, WSKAŹNIKI REALIZACJI	84
2.	EWALUACJA STRATEGII	91
WYKAZ SKRÓTÓW		93
SPIS WYKRESÓW I TABEL		94

I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Państwo polskie poprzez instytucje realizujące politykę społeczną umożliwia swoim obywatelom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Stale wzrastający zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej spowodowany jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak np.: starzenie się społeczeństwa, a co za tym idzie, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób starszych i niepełnosprawnych, uzależnieniami oraz wyzwaniem, którym musi podjąć współczesna rodzina.

Działania prowadzone przez instytucje pomocy i integracji społecznej opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji.

Każde państwo Członkowskie Unii Europejskiej ma obowiązek prowadzenia w ramach Unii wspólnych działań wspierających, uzupełniających i koordynujących w szeroko pojętej dziedzinie ochrony ludności i rozwoju kapitału ludzkiego. Opracowanie Strategii jest warunkiem pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację projektów dotyczących sfery społecznej zarówno z budżetu państwa, jak też funduszy Unii Europejskiej.

1. Podstawa prawna Strategii, zgodność z prawem wspólnotowym oraz strategiami narodowymi i europejskimi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica tworzona jest z mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2020 poz. 1876 z późn. zm.), która w art. 17 ust. 1 pkt 1 nakłada na Gminy obowiązek „opracowania i realizacji gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16 b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.

- diagnozę sytuacji społecznej,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,

- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

1.1 Powiązanie Strategii z krajowymi aktami prawnymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica (GSRPS) jest zgodna z założeniami polityki państwa, a także ustaw kompetencyjnych nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki. Działania zawarte w Strategii oparte są na postanowieniach innych krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2020 poz. 1876 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2020 poz. 1057 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 poz. 176 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 poz. 1119 z późn.zm.);
- Ustawy dnia z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 poz. 2050 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2021 poz. 1100 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 poz. 573 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2020 poz. 111 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 poz. 1249 z późn.zm.);
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2020 poz. 821 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2021 poz. 877 z późn.zm.);

- Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. 2021 poz. 183 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2021 poz. 485 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2021 poz. 2021 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 04 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 poz. 1297 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 05 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 poz. 1744 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 poz. 685 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 poz. 2407);
- Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 poz. 1329).
- Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2021 poz. 1842).

1.2 Zgodność z prawem wspólnotowym

Prawo wspólnotowe (*acquis communautaire*) nie ingeruje w systemowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej obowiązujące w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Funkcjonuje jednak polityka społeczna Unii koordynująca narodowe polityki społeczne w zakresie koniecznym z punktu widzenia funkcjonowania wspólnoty.

1.3 Zgodność ze strategiami europejskimi

Jednym z wiodących celów Unii Europejskiej jest wyrównywanie poziomu rozwoju krajów i regionów. Polska uczestniczy w polityce społeczno-gospodarczej Unii, co oznacza między innymi korzystanie z funduszy unijnych. W obszarze polityki społecznej jest to Europejski Fundusz Społeczny (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1304/2013). EFS

jest głównym instrumentem wspierającym polityki i zadania priorytetowe, których celem jest osiągnięcie postępów w kierunku pełnego zatrudnienia, poprawy jakości i wydajności pracy, zwiększenie mobilności geograficznej i zawodowej pracowników w Unii. Poprawa systemów kształcenia i szkolenia, propagowanie włączenia społecznego oraz zapobieganie i zwalczanie ubóstwa. Fundusz ten przyczynia się tym samym do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

1.4 Zgodność z dokumentami krajowymi

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica są zgodne z następującymi dokumentami strategicznymi:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030, której celem głównym jest poprawa jakości życia Polaków.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030. Celem głównym strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Należy przez to rozumieć dorastanie w godnych warunkach, skuteczną edukację, świadczenie pracy, prowadzenie działalności gospodarczej, stałe uczenie się dorosłych, w tym doskonalenie ich kompetencji i kwalifikacji, sprawiedliwy i powszechny dostęp do opieki zdrowotnej, realizowanie się w życiu rodzinnym i społecznym, aktywne spędzanie czasu wolnego, wysoką świadomość ekologiczną, udział w życiu publicznym i politycznym, a także stały rozwój osobisty oraz udział w procesach zmian zachodzących w świecie i Polsce.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku). Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, która jako strategiczny cel polityki regionalnej wskazuje efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, w którym określono kluczowe kierunki rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w Polsce.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2021 – 2027 z perspektywą do roku 2030. Nowy wymiar aktywnej integracji.

Celem głównym programu jest trwale zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln osób oraz wzrost spójności społecznej.

W programie wyróżniono pięć celów operacyjnych:

1. Usługi dla aktywności i profilaktyki – ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży. *Zapewnienie rodzinom z dziećmi dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, który zwiększy szanse na aktywizację rodziców oraz umożliwi kompleksową profilaktykę zapobiegającą ubóstwu.*
2. Gwarancje dla przyszłości młodzieży – stworzenie szansy dla młodzieży wejścia na rynek pracy i tworzenia rodzin. *Stworzenie spójnego systemu działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych umożliwiającego młodzieży przygotowanie do wejścia na rynek pracy, zdobycie niezbędnych kompetencji oraz umiejętności ułatwiających włączenie społeczne, aktywność zawodową i rozwój rodziny.*
3. Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalne środowisko. *Rozwój systemu aktywnej integracji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem, umożliwiając łączenie ról społecznych zawodowych i rodzinnych oraz zwiększenie roli społeczności lokalnej opartych o zasadę partnerstwa publiczno-społecznego .*
4. Zapobieganie niepewności mieszkaniowej. *Zapewnienie dostępu do niedrogich mieszkań na wynajem umożliwiających stabilność rodzin i aktywizację zawodową rodzin oraz zapobieganie utracie mieszkania i bezdomności powodującej wykluczenie społeczne.*
5. Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni. *Zapewnienie osobom starszym, niepełnosprawnym, zależnym przyjaznych form opieki i form aktywnego spędzania czasu oraz aktywnego włączania się osób starszych w życie publiczne i zawodowe.*

Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 – działania przedstawione w Strategii są zgodne z założeniami zawartymi w w/w Programie, celem strategicznym Programu jest wydłużenie życia, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu. Cel strategiczny można osiągnąć dzięki realizacji celów operacyjnych. W NPZ są one ukierunkowane na zmniejszenie narażenia społeczeństwa na największe zagrożenia dla zdrowia. W katalogu zadań niezbędnych do realizacji tych celów

znajdują się działania konieczne do poprawy stanu zdrowia i jakości życia zarówno całego społeczeństwa, jak i szczególnie zagrożonych grup. Cele operacyjne programu:

1. Poprawa sposobu żywienia, stanu odżywienia oraz aktywności fizycznej społeczeństwa.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.
3. Profilaktyka problemów zdrowia psychicznego i poprawa dobrostanu psychicznego społeczeństwa.
4. Ograniczenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych w środowisku zewnętrznym, miejscu pracy, zamieszkania, rekreacji oraz nauki.
5. Promocja zdrowego i aktywnego starzenia się.
6. Poprawa zdrowia prokreacyjnego.

1.5 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi

Zgodność ze Strategią Rozwoju Gminy Dębica 2015-2024

W dokumencie wyodrębniono następujące cele główne i podporządkowano im cele strategiczne:

Cel główny 1. Gmina aktywnych przedsiębiorczo i społecznie mieszkańców.

Cel strategiczny 1.1: Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego.

Cel strategiczny 1.2: Tworzenie warunków do rozwoju aktywności społecznej.

Cel główny 2. Gmina przyjaznym miejscem do mieszkania.

Cel strategiczny 2.1: Tworzenie atrakcyjnych warunków mieszkaniowych.

Niniejsza Strategia wpisuje się także w cele i zadania poniższych dokumentów strategicznych:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Dębickim na lata 2019-2026
- Wojewódzki Program Pomocy Społecznej na lata 2016-2023. Cel strategiczny Programu: *Zwiększenie efektywności systemu pomocy i integracji w województwie.*

Cele operacyjne:

1. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego w województwie.
2. Wspieranie rodzin w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

3. Zwiększenie i rozwój oferty świadczeń pomocy społecznej dla seniorów.
 4. Promowanie rozwoju infrastruktury pomocy społecznej.
 5. Doskonalenie kompetencji zawodowych kadry pomocy społecznej i podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej.
- Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030. Cel główny strategii: *Odpowiedzialne i efektywne wykorzystanie zasobów endo- i egzogenicznych regionu, zapewniające trwałe, zrównoważony i terytorialnie równomierny rozwój gospodarczy oraz wysoką jakość życia mieszkańców województwa.*

II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII

Do prac nad wypracowaniem Strategii zaproszeni zostali przedstawiciele instytucji publicznych i organizacji społecznych z terenu Gminy Dębica.

1. Przebieg procesu wypracowania Strategii

Proces przygotowania dokumentu składał się z następujących etapów:

- organizacja procesu planowania strategicznego,
- diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Dębica,
- planowanie działań,
- opracowanie dokumentu.

Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Dębica:

- analiza sytuacji społecznej w Gminie Dębica w oparciu o opinie przedstawicieli instytucji administracji samorządowej, organizacji społecznych,
- analiza doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- dotychczasowa współpraca instytucji i organizacji społecznych na rzecz społeczności lokalnej,
- formułowanie wizji rozwoju społecznego Gminy Dębica.

Analiza problemów społecznych oraz zasobów społecznych w Gminie Dębica:

- identyfikacja i kategoryzacja problemów społecznych w Gminie Dębica,
- określenie zasobów społecznych.

Formułowanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o zasady rozwoju społecznego:

- formułowanie misji rozwoju społecznego w korelacji z wizją rozwoju Gminy Dębica,

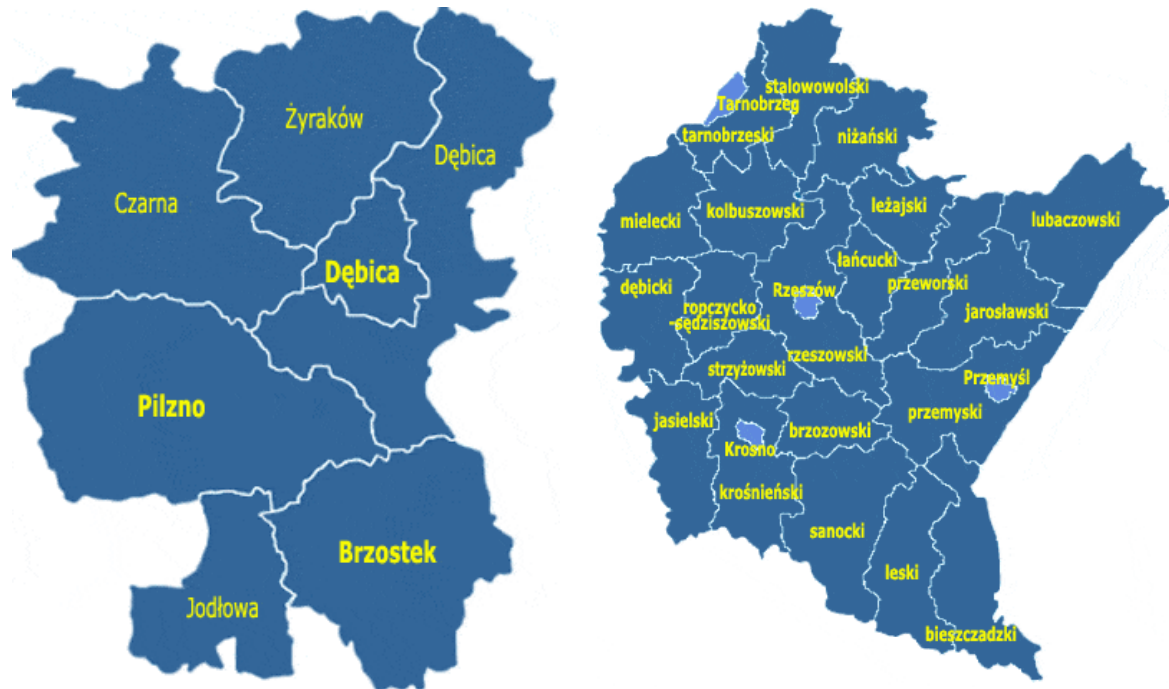
- formułowanie celów strategicznych,
- określanie celów oraz kierunków działań w Gminie Dębica,
- określanie sposobu zarządzania realizacją strategii,
- ustalenie zasad monitoringu,
- opracowanie procedur ewaluacji.

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie, jak: Urząd Gminy Dębica, baza danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację i efektywną realizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz samorządowych. Oparcie przygotowania dokumentu strategicznego o proces partycypacji społecznej gwarantuje rzetelną diagnozę oraz wypracowanie adekwatnych do zdiagnozowanych problemów kierunków realizacji strategii. Przedłożony materiał został opracowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy przy merytorycznym wsparciu eksperta zewnętrznego – Agnieszki Wróblewskiej.

III. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. Położenie geograficzne

Rysunek 1. Umiejscowienie gminy Dębica w powiecie dębickim w województwie podkarpackim. Źródło: <https://www.gminy.pl>

Gmina Dębica położona jest w powiecie dębickim, w zachodniej części województwa podkarpackiego. Graniczy z następującymi gminami: Brzostek, Czarna, miasto Dębica, Ostrów, Pilzno, Przeclaw, Ropczyce, Żyraków. Powierzchnia administracyjna gminy wynosi 137,9 km². W skład Gminy Dębica wchodzi następujące sołectwa: Braciejowa, Brzeźnica, Brzeźnica Wola, Głobikowa, Gumniska, Kędzierz, Kochanówka, Kozłów, Latoszyn, Nagawczyna, Paszczyna, Podgrodzie, Pustków, Pustków Krownice, Pustków-Osiedle, Pustynia, Stasiówka, Stobierna, Zawada.

2. Turystyka

Położenie gminy na pograniczu dwóch różnych krain geograficznych: Pogórza Karpackiego i Kotliny Sandomierskiej stwarza doskonałe warunki do rozwoju turystyki. Pagórkowate tereny położone na południe od trasy E 40 urzekają pięknem przyrody i krajobrazu. Ta część gminy znajduje się w Obszarze Chronionego Krajobrazu Pogórza Strzyżowskiego. Niezapomnianych wrażeń dostarczają piesze i rowerowe wędrówki oznakowanymi szlakami turystycznymi,

wiodącymi malowniczą doliną Wisłoki oraz pośród poprzecinanych wąwozami pagórków do leśnych uroczysk i owianych legendą, istniejących tu niegdyś słowiańskich grodów.¹

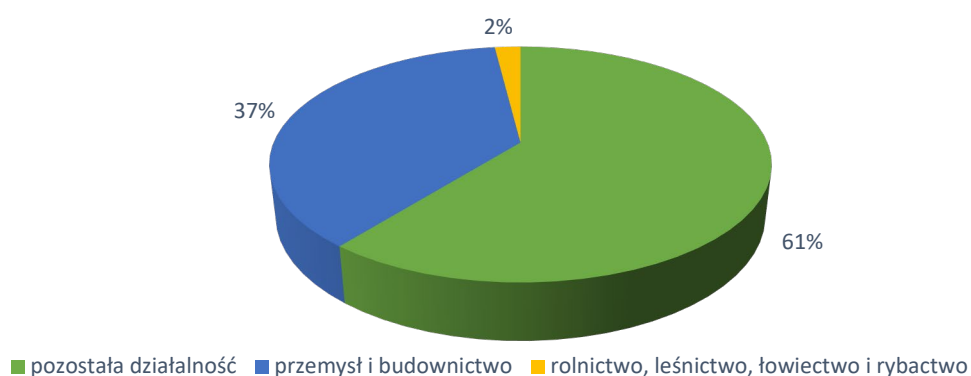
W Gminie Dębica w obszarze turystyki działalność prowadzą między innymi: Schronisko Młodzieżowe Rozdzielnia Wiatrów, Centrum Edukacji Ekologicznej, Ekspozycja Historyczno-Dydaktyczna przy Górze Śmierci, Osada Słowiańska.

3. Gospodarka Gminy

3.1 Przedsiębiorczość

W 2020 roku na terenie Gminy Dębica było zarejestrowanych 1874 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, spośród których 39 należało do sektora publicznego, a 1817 do sektora prywatnego. W ramach wszystkich przedsiębiorstw 37% działa w ramach przemysłu i budownictwa, 2% to rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, a 61% wykonuje pozostałą działalność gospodarczą.

Wykres 1. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Dębica (rok 2020). Podział według rodzajów działalności PKD 2007.
Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

W ramach sektora publicznego spośród 39 podmiotów 35 należy do państwowych i samorządowych jednostek prawa budżetowego. Z kolei sektor prywatny, to przede wszystkim osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (1575 jedn.), oraz spółki handlowe (87 jedn.), spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (3 jedn.), spółdzielnie (3 jedn.), stowarzyszenia i organizacje społeczne (72 jedn.) oraz fundacje (3 jedn.).

Odnosząc się do wskaźników podmiotów gospodarki narodowej (przyjętych dla celów porównawczych przez GUS), należy stwierdzić, że na 10 tys. ludności na terenie Gminy Dębica przypada 724 firmy. Na 100 osób w wieku produkcyjnym 9,74 osób fizycznych prowadzi

¹ <https://ugdebica.pl/samorzad/o-gminie/turystyka>

działalność gospodarczą. Odnosząc się do fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych można stwierdzić, iż na 10 tys. mieszkańców przypada 29 tego typu podmiotów. Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kategoria	Jednostka miary	Wartość wskaźnika		
		2018	2019	2020
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	652	689	724
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	69	71	58
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	42	30	24
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	8,68	9,22	9,74
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jed. gosp.	29	29	29
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	111	114	92
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	103,8	110,0	115,9

4. Ludność Gminy

4.1 Demografia

Na koniec 2020 r. Gminę Dębica zamieszkiwało 25725 mieszkańców. Na przestrzeni trzech ostatnich lat populacja zwiększyła się, co jest zjawiskiem korzystnym dla rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy. Gęstość zaludnienia w Gminie w 2020 roku wynosiła 188 osób na 1 km².

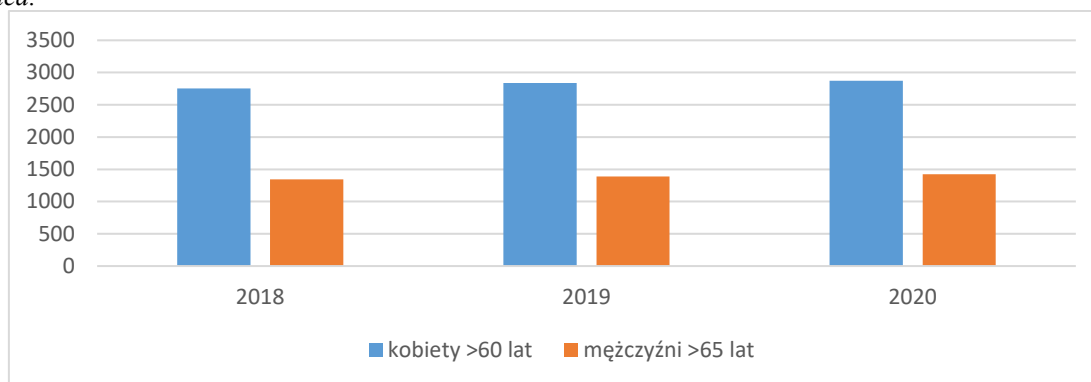
Tabela 2. Demografia Gminy Dębica. Źródło: dane UG Dębica.

Rok	2018	2019	2020
ogółem	25633	25699	25725
Kobiety			
ogółem	12862	12896	12968
0-18	2690	2677	2720
19-60	7416	7382	7373
>60	2756	2837	2875
Mężczyźni			

ogółem	12771	12803	12757
0-18	2926	2930	2880
19-65	8500	8483	8455
>65	1345	1390	1422

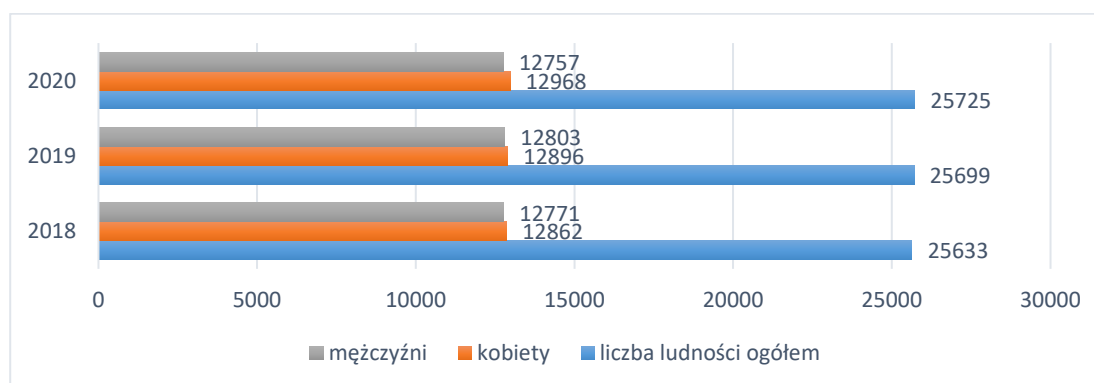
Wśród ogólnej liczby mieszkańców dominującą grupą stanowią osoby w wieku produkcyjnym. W 2020 roku wśród mieszkańców Gminy Dębica ponad połowa, to osoby w wieku produkcyjnym (61%), osoby w wieku 0- 18 lat stanowią 22% ogółu, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 17% ludności. Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 60,0. W analizowanym okresie systematycznie zmniejszała się liczba dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, rosła natomiast liczba osób starszych.

Wykres 2. Liczba mieszkańców Gminy Dębica w wieku poprodukcyjnym w latach 2018-2020. Źródło: dane UG Dębica.

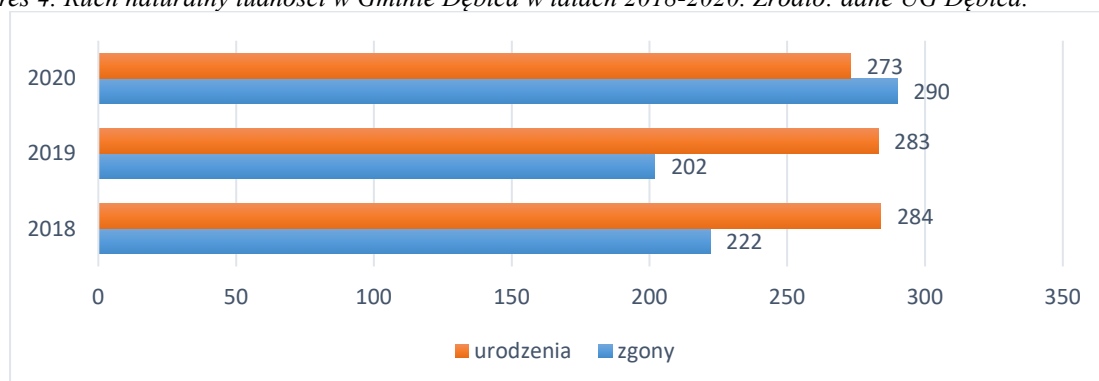
W analizowanym okresie współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi zwiększał się z roku na rok (20,4 w 2018 r. i 21,0 w 2019 r., 21,3 w 2020 r.). W 2020 roku współczynnik feminizacji w Gminie wyniósł 101.

Wykres 3. Liczba mieszkańców Gminy Dębica w latach 2018-2020. Źródło: dane UG Dębica.

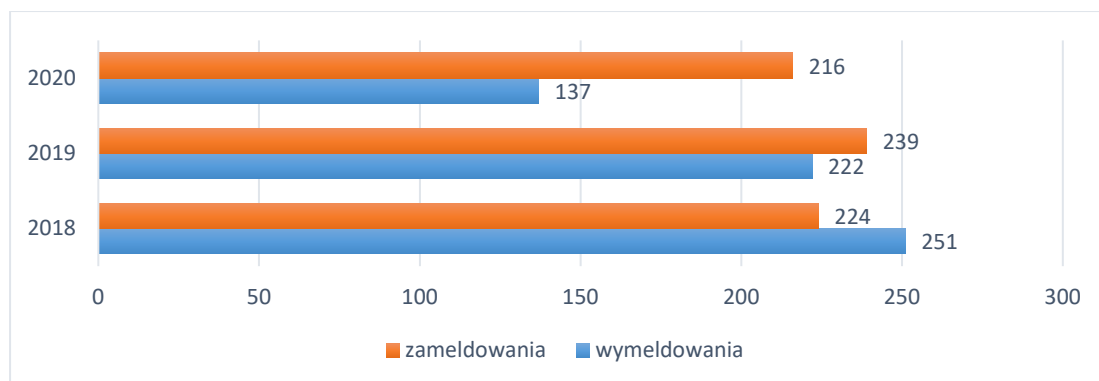
W latach 2018-2020 na terenie Gminy zanotowano dodatni przyrost naturalny. Ogólny bilans lat 2018-2020 wyniósł +126 osób.

Wykres 4. Ruch naturalny ludności w Gminie Dębica w latach 2018-2020. Źródło: dane UG Dębica.

W przypadku salda migracji wskaźniki są również dodatnie. Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba zameldowań przewyższała liczbę wymeldowań. Saldo migracji dla lat 2018-2020 wynosi + 69 osób.

Wykres 5. Migracje ludności na terenie Gminy Dębica w latach 2018-2020. Źródło: dane UG Dębica.

Podsumowując powyżej zaprezentowane wskaźniki demograficzne Gminy należy zwrócić uwagę na dodatni przyrost naturalny oraz na systematycznie rosnący udział osób starszych w populacji gminy. Niepokój na przyszłość może budzić fakt, iż 61% mieszkańców, to osoby w wieku produkcyjnym. Należą do nich zarówno mieszkający tu od urodzenia, jak i osoby, które wybrały Gminę na miejsce zamieszkania. Obecnie jest to korzystne dla rozwoju gospodarczego Gminy, ale jeśli niekorzystne trendy zostaną utrzymane, za kilka czy kilkanaście lat, liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie ogromnym obciążeniem dla osób w wieku aktywności zawodowej. Systematyczny wzrost liczby osób starszych w Gminie wymaga podejmowania działań skierowanych do tej grupy osób, obejmujących zarówno tworzenie dedykowanej im infrastruktury, jak również dostosowania oferty usług społecznych adresowanych do tej grupy osób.

4.2 Poziom życia

W 2019 r. dochody Gminy Dębica w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły 5 179 zł, przy wydatkach w wysokości 5 237 zł. W tym samym roku wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej wyniosły 4 129 200 tys. zł, i stanowiły 3,5% całości wydatków gminnego budżetu. W 2019 roku w Powiecie Dębickim wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 14,2% wydatków budżetu powiatu.²

4.3 Mieszkalnictwo

Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w Gminie Dębica wynosi 94,6 m². W 2019 roku gminne wydatki przeznaczone na gospodarkę mieszkaniową wyniosły 1,3% ogółu wydatków budżetowych przy 1,1% dochodu z tego samego tytułu.

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Dębica. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

	Jednostka miary	2018	2019	2020
Zasoby mieszkaniowe				
<i>mieszkania</i>	mieszk.	6 928	7 017	7 114
<i>izby</i>	izba	29 940	30 467	31 009
<i>powierzchnia użytkowa mieszkań</i>	m ²	647 046	659 839	672 968
Budynki mieszkalne w Gminie				
Ogółem	bud.	6 060	6 228	6 242
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne				
<i>wodociąg</i>	mieszk.	6 576	6 667	6 764
<i>ustęp splukiwany</i>	mieszk.	6 367	6 458	6 556
<i>łazienka</i>	mieszk.	6 211	6 302	6 400
<i>centralne ogrzewanie</i>	mieszk.	5 488	5 583	5 682
Mieszkania wyposażone w instalacje - w %				
<i>wodociąg</i>	%	94,9	95,0	95,1
<i>łazienka</i>	%	89,7	89,8	90,0
<i>centralne ogrzewanie</i>	%	79,2	79,6	79,9
Zasoby mieszkaniowe – wskaźniki				

² <https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/statystyczne-vademecum-samorzadowca/>

<i>przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania</i>	m ²	93,4	94,0	94,6
<i>przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę</i>	m ²	25,1	25,5	26,0
<i>mieszkania na 1000 mieszkańców</i>	mieszk.	268,8	271,5	274,9

5. Infrastruktura społeczna Gminy Dębica

5.1 Oświata

Na koniec 2020 roku w rejestrze prowadzonym przez Wójta Gminy Dębica zarejestrowane były 2 żłobki samorządowe dysponujące 100 miejscami dla dzieci do lat 3 – w Brzeźnicy oraz w Nagawczynie. Żłobki powstały w ramach zadania mającego na celu zwiększenie dostępności do usług społecznych w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do 3 roku życia na terenie Gminy Dębica. Do Żłobka Gminnego w Brzeźnicy na koniec 2020 roku uczęszczało 50 dzieci, których zajęcia zorganizowane były w 2 oddziałach. W Żłobku Gminnym w Brzeźnicy zatrudnionych było 15 osób, w tym 12 osób na pełny etat, oraz 6 osób w niepełnym wymiarze czasu pracy, ogółem 14 etatów. W żłobku w Nagawczynie zatrudnione były 2 osoby na 1,25 etatu.

W gminie Dębica działa 10 przedszkoli z 25 oddziałami, z czego 4 to placówki niepubliczne. W roku szkolnym 2020/2021 do wszystkich przedszkoli uczęszczało 591 dzieci, w tym 3 z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Na przestrzeni 6 lat liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli wzrosła o ponad 20%. Dodatkowo w gminie funkcjonuje 11 oddziałów przedszkolnych zlokalizowanych przy 7 szkołach podstawowych.

W roku szkolnym 2020/2021 uczęszczało do nich 218 dzieci, w tym 2 z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. W latach 2018-2020 wydano następującą ilość orzeczeń o niepełnosprawności dla dzieci i młodzieży do 16 roku życia: 2018 – 63 orzeczenia, 2019 – 55 orzeczeń, 2020 – 68 orzeczeń.

Na terenie gminy funkcjonuje 13 publicznych szkół podstawowych, które w roku szkolnym 2019/2020 posiadały 127 oddziałów, w tym 4 integracyjne. Uczęszczało do nich w sumie 2011 uczniów, z czego 68 z nich posiadało orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. W roku 2020 w placówkach oświatowych zatrudnionych było 348 pracowników pedagogicznych - przeliczeniowo 276,13 etatu oraz 115 pracowników niepedagogicznych – przeliczeniowo 108,38 etatu. Wszyscy nauczyciele zatrudnieni w szkołach w 2020 roku posiadali wykształcenie wyższe, przygotowanie pedagogiczne oraz wysokie stopnie awansu

zawodowego. 78,7% nauczycieli posiadało stopień nauczyciela dyplomowanego, 13,5% stopień nauczyciela mianowanego, 6,6% nauczyciela kontraktowego, a 1,2% nauczyciela stażysty.³

Na podstawie Uchwał Rady Gminy Dębica wypłacane są stypendia naukowe, sportowe i artystyczne oraz stypendia dyrektorskie dla uczniów szkół podstawowych, ponadpodstawowych oraz studentów zamieszkujących na pobyt stały na terenie gminy Dębica, którzy osiągnęli wysokie wyniki w nauce. W roku 2020 Wójt Gminy Dębica w oparciu o złożone wnioski zainteresowanych osób, zaopiniowane pozytywnie przez Komisję ds. stypendialnych przyznał 433 stypendiów, stypendia dyrektora szkoły przyznano 22 uczniom szkoły podstawowej w klasach IV-VI i 17 uczniom szkoły podstawowej w klasach VII-VIII, łączna kwota wypłaconych stypendiów 82 160,46 zł. W 2019 roku na stypendia przeznaczone zostało 95 580 zł. Stypendium Wójta Gminy Dębica otrzymało łącznie 108 uczniów, stypendium naukowe dyrektora szkoły otrzymało łącznie we wszystkich placówkach z terenu Gminy Dębica 230 uczniów. W 2018 roku na stypendia przeznaczono 99 490 zł. Stypendium Wójta Gminy Dębica otrzymało łącznie 126 uczniów, stypendium naukowe dyrektora szkoły otrzymało łącznie we wszystkich placówkach z terenu Gminy Dębica 225 uczniów.

5.2 Kultura

Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Dębica

Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Dębica z/s w Pustkowie-Osiedlu jest samorządową instytucją kultury działającą na terenie Gminy Dębica. CKiB jest instytucją otwartą, prezentującą szerokie spektrum wydarzeń artystycznych, aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców i spełnić oczekiwania mieszkańców Gminy Dębica i nie tylko. Rozległy wachlarz kulturalny obejmuje realizację projektów artystycznych, pracę warsztatową oraz działa w zakresie edukacji i upowszechniania kultury. CKiB jest wydawcą miesięcznika „Życia Gminy Dębica” – gazety poświęconej sprawom społeczności lokalnej, kolportowaną bezpłatnie na terenie całej gminy Dębica w nakładzie 4000 egzemplarzy.

Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Dębica jest zarządcą budynków: 12 bibliotek – Biblioteka Publiczna (BP) w Latoszynie oraz filie BP w: Braciejowej, Brzeźnicy, Nagawczynie, Paszczynie, Podgrodziu, Pustkowie, Pustkowie-Osiedlu, Pustyni, Stasiówce, Stobiernej i

³ Diagnoza potrzeb i potencjałów społeczności lokalnej Gminy Dębica.

Zawadzie, 7 domów kultury – w miejscowościach: Pustków-Osiedle, Braciejowa, Brzeźnica, Podgrodzie, Nagawczyna, Łupiny oraz Centrum Kulturalno-Oświatowe Zawada, Europejskie Centrum Pamięci i Pojednania – ekspozycja historyczno-dydaktyczna przy Górze Śmierci, Centrum Edukacji Ekologicznej z Parkiem Owadów i Pajęczaków.

Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Dębica prowadzi działalność artystyczną na terenie całej Gminy Dębica zajęcia odbywają się w Domach Kultury oraz szkołach. W zajęciach udział bierze około 450 uczestników. CKiB w swojej działalności prowadzi następujące zajęcia i grupy artystyczne:

- nauka gry na pianinie,
- grupa akrobatyczna,
- Zespół Pieśni i Tańca Wisłoczanie,
- Zespół Pieśni i Tańca Mali Wisłoczanie,
- Zespół Śpiewaczy "Heja Hola" - kultywującym tradycje i kulturę ludową regionu. Zespół posiada w swoim repertuarze liczne przyśpiewki z regionu rzeszowskiego,
- Zespół Śpiewaczy Wiarusy - w repertuarze dominują pieśni i przyśpiewki ludowe, obecne są również piosenki biesiadne, patriotyczne i kościelne. Zespół co roku tworzy wieńce dożynkowe,
- Zespół Śpiewaczy „Podgrodzianie” - prezentuje przyśpiewki i piosenki regionalne, biesiadne, patriotyczne i kościelne,
- Zespół Pieśni i Tańca „Mali Podgrodzianie”,
- Inspirado Zespół Mażoretkowo-Estradowy,
- Zespół Taneczny „Image Dance”
- Zespół Taneczny „Pasja”,
- Grupa Młodziaki Luzaki – reprezentująca style Street Dance, Break Dance, Hip-Hop z elementami akrobatyki,
- Zespół Taneczny „Roztańczone Pirueciki”,
- Zespół Taneczny „Kolorowe Piruety” – zespół prezentuje układy taneczne z elementami tańca nowoczesnego, współczesnego oraz show dance,
- Grupa Teatralno-Kabaretowa ŻABA,
- Zespół Taneczny „Easy Bizzzy”,
- Zespół Taneczny „SS Crew”.

CKiB jest organizatorem różnorodnych wydarzeń kulturalno-rekreacyjnych dla mieszkańców gminy, m.in. Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Koncert Noworoczny, Tradycje

Wielkanocne w gminie Dębica, Mistrzostwa Podkarpacia w Płukaniu Złota, Dożynki Gminne, Święto Pieroga.

Centrum Kultury i Bibliotek współpracuje z wszystkimi Grupami i Stowarzyszeniami z terenu Gminy Dębica. Organizacje bezpłatnie działają w budynkach CKiB, wynajmują sale i otrzymują wsparcie przy realizacji przedsięwzięć. Stowarzyszenie Orkiestra Dęta Gminy Dębica wspólnie prowadzi zajęcia taneczne dla dzieci i młodzieży. W okresie od 2010 r. do 2019 r. realizowano 47 projektów na kwotę 1 545 449, 20 zł., W 2020 r. z uwagi na pandemię Covid -19 realizowano 2 projekty na łączną kwotę 19 200 zł.⁴

Koła Gospodyń Wiejskich

W gminie Dębica działają również Koła Gospodyń Wiejskich w miejscowościach: Paszczyzna, Pustków, Brzeźnica, Zawada Stobierna, Nagawczyna, Stasiówka, Podgrodzie, Pustków Krownice, Kozłów.

Kluby Seniora

Obecnie na terenie Gminy Dębica funkcjonuje 14 Klubów Seniora (ok. 750 osób). Celem działalności Klubów Seniora jest integracja i wspieranie aktywność osób starszych w pobliżu miejsca zamieszkania. Osoby zrzeszone w gminnych klubach seniora rozwijają zainteresowania z dziedziny sztuki, rękodzieła, poezji, edukacyjne, rozwijające sprawność intelektualną i pamięć, komputerowe, a także mają dostęp do zajęć prozdrowotnych i rehabilitacyjnych. Seniorzy mają również wykłady z literatury i poezji, spotkanie ze znanymi osobami z regionu. Organizowane są dla nich spotkania tematyczne. Członkowie Klubów wyjeżdżają do miejsc kultu religijnego, historycznych, teatru, a także zwiedzają region. Poszczególne Kluby Seniora skupiają osoby z miejscowości: Pustynia, Kędzierz, Stasiówka, Gumniska, Braciejowa, Głobikowa, Latoszyn, Pustków, Stobierna, Brzeźnica, Brzeźnica Wola, Paszczyzna, Podgrodzie, Zawada, Nagawczyna, Pustków Osiedle, Kochanówka, Kozłów.

5.3 Służba zdrowia

Na terenie gminy Dębica podstawową opiekę zdrowotną zapewniają:

- NZOZ w Gumiskach - zatrudnia lekarza medycyny rodzinnej oraz 3 pielęgniarki medycyny rodzinnej i szkolnej,

⁴ Raport o stanie Gminy Dębica za 2020 rok.

- NZOZ w Paszczynie - zatrudnia lekarza medycyny rodzinnej, lekarza medycyny szkolnej oraz 2 pielęgniarki. Ośrodek posiada gabinet zabiegowy z punktem szczepień,
- NZOZ w Pustkowie-Osiedlu – zatrudnia lekarza medycyny pracy i lekarza rodzinnego, 6 pielęgniarek oraz 1 położną. Ośrodek posiada gabinet zabiegowy oraz punkt szczepień,
- NZOZ „HIPOKRATES” Pustków - zatrudnia lekarza medycyny rodzinnej, lekarza stomatologii, 2 pielęgniarki oraz jedną osobę ze średnim wykształceniem medycznym,
- NZOZ „Pod Jesionem” Zawada - zatrudnia lekarza medycyny rodzinnej, lekarza medycyny szkolnej, 2 pielęgniarki oraz położną. Ośrodek posiada gabinet zabiegowy oraz punkt szczepień,
- NZOZ ELMED w Nagawczynie - zatrudnia 2 lekarzy medycyny rodzinnej, pielęgniarkę. Ośrodek posiada gabinet zabiegowy oraz punkt szczepień,
- Zakład Pielęgnacyjno - Opiekuńczy w Pustkowie dla osób przewlekle chorych i leżących, wymagających 24-godzinnej, specjalistycznej opieki. Liczba miejsc 60.⁵

W gminie działa Latoszyn Zdrój Sp. z o.o., która została powołana w celu wydobywania i eksploatacji wód leczniczych i mineralnych na terenie miejscowości Latoszyn. Spółka od 6 marca 2017 roku jest własnością gminy Dębica. Gmina Dębica podjęła budowę budynku Zakładu Przyrodoleczniczego w Latoszynie, który w założeniu ma funkcjonować na wzór działającego przed wojną zakładu przyrodoleczniczego. W ramach spółki pozyskiwane są wody siarczkowe i siarczkowo-wapniowe. Pacjenci, w ramach kontraktu NFZ, mogą skorzystać z zabiegów rehabilitacyjnych, w tym fizykoterapii, kąpeli leczniczych (w tym w basenie z wodami siarczkowymi), masaży wodnych, światłoterapii, laseroterapii, magnetoterapii, krioterapii, inhalacji leczniczych, ambulatorium medycznego, kompleksowej rehabilitacji ruchowej oraz pijalni wód leczniczych, tężni, opery leśnej, parku zdrojowego oraz ścieżek rekreacyjnych. Operator spółki realizuje średnio ponad 7000 zabiegów miesięcznie. Spółka Latoszyn Zdrój wprowadziła również do swojej oferty linię kosmetyków zawierających w swoim składzie wodę leczniczą.⁶

Gminny Program Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla Gminy Dębica na lata 2021-2023 Przyjęty Uchwałą Nr XXVI/302/2021 Rady Gminy Dębica z dnia 23 lutego 2021 r. Celem programu jest poprawa zdrowia mieszkańców Gminy Dębica. Cele szczegółowe:

⁵ Diagnoza potrzeb i potencjałów społeczności lokalnej Gminy Dębica.

⁶ Raport o stanie Gminy Dębica za 2020 rok.

1. Zapobieganie zakażeniom wywołanym przez meningokoki.
2. Zapobieganie zakażeniom wywołanym przez pneumokoki.
3. Zapobieganie chorobom zakaźnym oraz redukcja ryzyka powikłań pogrypowych.
4. Profilaktyka chorób nowotworowych (rak szyjki macicy, rak piersi, rak jelita grubego).
5. Profilaktyka w oparciu o naturalne surowce lecznicze z zakładu Przyrodo-leczniczego w Latoszynie
6. Profilaktyka w zakresie prewencji i wykrywania chorób układu krążenia w populacji mieszkańców gminy Dębica powyżej 60 roku życia.
7. Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych.
8. Przeciwdziałanie Narkomanii.

5.4 Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy jest wyodrębnioną jednostką organizacyjną i budżetową utworzoną do realizowania zadań własnych i zadań zleconych Gminie z zakresu pomocy społecznej. Zadaniem Ośrodka jest:

- umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji;

- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz doprowadzenia do możliwie pełnego usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem.

Ośrodek realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej zlecone samorządowi gminnemu i zadania własne w trybie określonym przepisami ogólnie obowiązującymi. Realizując zadania pomocy społecznej GOPS współpracuje z różnymi instytucjami w celu pomocy podopiecznym, m.in. z: Urzędem Gminy, policją, szpitalami, GKRPA, szkołami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, sądem, kuratorami sądowymi, PCPR, Powiatowym Urzędem Pracy, ZUS, KRUS, US, zakładami karnymi, ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ośrodkami szkolno-wychowawczymi, Zespołami Interdyscyplinarnymi ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, kościołem, organizacjami pozarządowymi, służbą zdrowia, prokuraturą. W 2020 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych było 32 pracowników (w przeliczeniu na etaty 30,25).

W 2020 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą 1546 osób. Udzielono pomocy 243 rodzinom z dziećmi, 50 rodzinom niepełnym oraz 154 rodzinom emerytów i rencistów. Udzielono wsparcia finansowego w postaci zasiłków szkolnych i stypendiów 312 uczniom. Łączna kwota udzielonej pomocy wyniosła w 2020 r. 2 554 291,59 PLN.

W 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą 1643 osób. Udzielono pomocy 277 rodzinom z dziećmi, 40 rodzinom niepełnym oraz 116 rodzinom emerytów i rencistów. Udzielono wsparcia finansowego w postaci zasiłków szkolnych i stypendiów 360 uczniom. Łączna kwota udzielonej pomocy wyniosła w 2019 r. 2 725 441 PLN.

W 2018 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą 2152 osób. Udzielono pomocy 284 rodzinom z dziećmi, 44 rodzinom niepełnym oraz 95 rodzinom emerytów i rencistów. Udzielono wsparcia finansowego w postaci zasiłków szkolnych i stypendiów 503 uczniom. Łączna kwota udzielonej pomocy wyniosła w 2018 r. 2 199 976,75 PLN.

W 2020 roku świadczenia pieniężne otrzymało 504 osoby i liczba ta w okresie ostatnich 5 lat wzrosła o 22%. Natomiast świadczenia niepieniężne przekazano 495 osobom. Na przestrzeni ostatnich 5 lat ich liczba spadła o 43%.⁷

Tabela 4. Świadczenia wypłacone w ramach zadań własnych Gminy Dębica w latach 2018–2020. Źródło: dane GOPS w Dębicy.

Rodzaje świadczeń	2018	2019	2020
	Liczba osób		
Zasiłki stałe	59	62	65
Zasiłki okresowe	175	124	137
Zasiłki celowe i celowe specjalne, w tym:	326	311	268
zasiłki celowe i celowe specjalne w ramach programu Posiłek w szkole i domu	273	230	214
Posiłki w ramach programu Posiłek w szkole i domu	574	521	429
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	13	14	20
Zasiłki szkolne	54	57	44
Stypendia szkolne	449	303	244
DPS	18	19	20

W latach 2018-2020 o 10% wzrosła liczba osób, korzystających z zasiłków stałych.

⁷ Diagnoza potrzeb i potencjałów społeczności lokalnej Gminy Dębica.

GOPS realizuje również ustawowo odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej mieszkańców z terenu Gminy Dębica. W 2018 roku pomocą w formie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej objęto 18 osób, w 2019 r. 19 osób i w 2020 r. 20 osób.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, jest to forma wsparcia z pomocy społecznej przyznawana w formie decyzji na podstawie wywiadu środowiskowego zgodnie z art. 50 ustawy o pomocy społecznej. Usługi przysługują osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym, samotnym, które mają trudności w prawidłowym funkcjonowaniu w swoim środowisku. Osoby korzystające z usług opiekuńczych ponoszą odpłatność, która jest ustalana zgodnie z obowiązującymi przepisami. W 2018 roku z usług opiekuńczych korzystało 13 osób, w 2019 r. – 14 osób, w 2020 roku – 20 osób. Na przestrzeni ostatnich 3 lat wskaźnik ten stopniowo wzrasta.

Tabela 5. Świadczenia wypłacone w ramach zadań zleconych Gminie Dębica w latach 2018–2020. Źródło: dane GOPS w Dębicy.

Rodzaje świadczeń	2018	2019	2020
	Liczba osób		
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	19	19	16
Wypłacanie wynagrodzenia przyznanego opiekunowi przez sąd opiekuńczy	17	14	16
Kłeski żywiolowe	0	6	0

W ramach zadań zleconych ośrodek opłacał specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz wynagrodzenie przyznane przez sąd opiekunom z tytułu sprawowania opieki.

Jedną z form pomocy oferowaną przez GOPS jest praca socjalna świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Jest ona ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny i świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na uzyskiwany dochód. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, w którym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz formuluje cele, które ma osiągnąć osoba lub rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej.

Pracownicy socjalni pomagają również osobom i rodzinom w załatwianiu spraw urzędowych, m.in.: rent, emerytur, zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności, uzyskania alimentów. Uczestniczą w rozwiązywaniu problemów środowisk zagrożonych uzależnieniami, środowisk będących w konflikcie z prawem, bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz rodzin dotkniętych innymi problemami, środowisk

z przemocą.

W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej, może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. W 2020 roku z pomocy udzielonej w formie pracy socjalnej skorzystało 101 rodzin, w tym 23 rodzin nie korzystało już z innych form wsparcia.

Tabela 6. Liczba rodzin objętych pracą socjalną ogółem w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dębicy.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem (liczba rodzin)	79	155	101
W tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej (liczba rodzin)	14	50	23

GOPS realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.). W ramach wypłaconych świadczeń wypłacono: zasiłek rodziny wraz z dodatkami, zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenia pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie rodzicielskie, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka oraz opłacano składki emerytalno - rentowe oraz zdrowotne od świadczeń rodzinnych. Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Liczbę świadczeń rodzinnych w latach 2018-2020 przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 7. Świadczenia rodzinne w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dębicy.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Zasiłek rodzinny	22694	22927	18834
Dodatki do zasiłków rodzinnych w tym:	11234	11708	10575
urodzenie dziecka	114	101	79
opieka nad dzieckiem w okresie urlopu wychowawczego	732	677	512
samotne wychowywanie dziecka	580	624	540
kształcenie i rehabilitacja	1119	1200	1053
rozpoczęcie roku szkolnego	1338	1361	1131
dojazd do szkoły	3014	3338	3309
wychowywanie w rodzinie wielodzietnej	4337	4375	3931

Świadczenie pielęgnacyjne	1153	1191	1465
Zasiłek dla opiekuna	240	-	143
Specjalny zasiłek opiekuńczy	625	643	516
Zasiłki pielęgnacyjne	7154	7218	7032
Świadczenie rodzicielskie	799	878	776
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	229	218	191

W zakresie realizacji ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407) wypłacane są świadczenia wychowawcze 500+. Od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę. W Gminie z Programu Rodzina 500+ skorzystało w 2020 r. 3090 rodzin. Mieszkańcy złożyli 373 wnioski (pierwszorazowe i zmieniające wniosek pierwotny np. w przypadku urodzenia kolejnego dziecka), które w większości przypadków zakończone zostały informacją ustalającą prawo do świadczenia wychowawczego. Kwota wypłaconych świadczeń od początku funkcjonowania programu do końca 2020 r. wyniosła 106 143 941 zł.

Tabela 8. Świadczenia wychowawcze 500 + wypłacane w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dębicy.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego	2218	3090	3029
Liczba dzieci na które ustalone było prawo do świadczenia	3548	5078	5268
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	18809680	23622652	29507579

GOPS w Dębicy wykonuje zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 poz. 877). Na podstawie przepisów tej ustawy realizowane jest wsparcie materialne dla osób uprawnionych do alimentów poprzez przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tabela 9. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego. Źródło: dane GOPS w Dębicy.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba rodzin	63	50	50
Dłużnicy	150	140	164

GOPS w Dębicy realizował również zadania w zakresie świadczenia „Dobry start” 300 + Celem świadczenia jest wsparcie rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. W 2020 r. z programu skorzystało 3446 osób, w 2019 r. z programu skorzystało 3511 osób, w 2018 roku – 3536 osób. W 2021 r. realizacja programu została przeniesiona do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W ramach świadczeń GOPS oferuje świadczenia w ramach programu wsparcia dla rodzin na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Jednorazowe świadczenie Za życiem, w wysokości 4000 zł przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu lub opiekunowi faktycznemu dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest niezależnie od dochodu. Pomoc w tym zakresie otrzymało: w 2018 roku – 6 rodzin, w 2019 roku – 5 rodzin, w 2020 roku – 5 rodzin.

Ośrodek realizuje również zadania z ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. W dniu 31.12.2020 r. 4612 osób (1167 rodzin) z terenu Gminy Dębica posiadało Karty Dużej Rodziny.

Tabela 10. Rodziny korzystające z ulg i uprawnień wynikających z Karty Dużej rodziny w Gminie Dębica w latach 2018 – 2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2020 rok.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba rodzin	617	1051	1167
Liczba wydanych w danym roku kart	866	969	823

Od 2014 roku funkcjonuje Gminny Program „Gmina Przyjazna Rodzinie 3+”. Program ma na celu umocnienie roli rodziny oraz wspierania realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny wielodzietnej i zwiększenia dostępności świadczeń w zakresie usług rekreacyjno – sportowych, kulturalnych, turystycznych. Posiadacz Karty może korzystać ze zniżek ujętych w Regulaminie Programu „Gmina Przyjazna Rodzinie 3+” oraz z oferty Partnerów programu „Gmina Przyjazna Rodzinie 3+”. W 2020 r. z Programu skorzystało 229 rodzin (1211 osób), w 2019 r. z Programu skorzystało 226 rodzin, w 2018 r. z Programu skorzystały 283 rodziny.

Stowarzyszenie pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Nowe Możliwości zostało założone przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy w 2015 r. i prowadzi działalność na rzecz mieszkańców Gminy Dębica. Stowarzyszenie realizuje projekty na rzecz dzieci niepełnosprawnych, seniorów, młodzieży, prowadzi dystrybucję paczek żywnościowych, współorganizuje i organizuje działania towarzyszące (warsztaty kulinarne, warsztaty dietetyczne, akcje informacyjne itp).

GPS wraz ze Stowarzyszeniem współpracuje z Podkarpackim Bankiem Żywności w zakresie realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Pracownicy kwalifikują osoby najbardziej potrzebujące z terenu Gminy Dębica do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020, prowadzą dystrybucję paczek żywnościowych, współorganizują i organizują działania towarzyszące (warsztaty kulinarne, warsztaty dietetyczne, akcje informacyjne itp).

W sytuacji, gdy pomoc środowiskowa jest niewystarczająca, a osoby potrzebujące wymagają specjalistycznych oddziaływań, pomoc udzielana jest w dziennych i całodobowych placówkach, które oferują różnorodne wsparcie.

Domy Pomocy Społecznej

W przypadku braku możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, osoba wymagająca pomocy innych osób z powodu wieku lub niepełnosprawności, może korzystać z usług opiekuńczych i bytowych w Domu Pomocy Społecznej. W 2018 roku pomocą w formie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej objęto 18 osób, w 2019 r. 19 osób i w 2020 r. 20 osób.

Środowiskowy Dom Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy jest placówką pomocy społecznej, w której oparcie mogą znaleźć osoby niepełnosprawne z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności. W 2020 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy skierował do ŚDS w Dębicy 6 osób, w 2019 roku – 6 osób, w 2018 roku – 10 osób. Część kosztu pobytu w Domu Środowiskowym ponosi osoba skierowana.

Schronisko Brata Alberta

Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia. Jeżeli jest tego pozbawiona, udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowniach, schroniskach. Osoby z Gminy Dębica umieszczane są z reguły w Schronisku prowadzonym przez Towarzystwo Brata Alberta. W 2020 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

w Dębicy skierował do schroniska dla bezdomnych 20 osób. Koszt pobytu wyniósł 97 027 zł. W 2019 roku – 18 osób, koszt pobytu wyniósł 72 429 zł. W 2018 roku – 14 osób, koszt pobytu wyniósł 70 768 zł.

Dzienny Dom Senior+ w Kochanówce

Dzienny Dom „Senior+” działa od stycznia 2019 r. W Dziennym Domu seniorzy poprawiają swoją kondycję fizyczną oraz psychiczną. Otrzymują: pomoc w czynnościach dnia codziennego, minimum jeden posiłek dziennie, usługi wspomagające, zajęcia ruchowe, sportowo-rekreacyjne i aktywizujące, a także kulturalnooświatowe i edukacyjne. Uczestnikami zajęć w Dziennym Domu Senior+ są osoby, które spełniają łącznie następujące warunki: są nieaktywne zawodowo, ukończyły 60 rok życia, są mieszkańcami Gminy Dębica. Pobyt w Domu Senior+ jest odpłatny i ustalany zgodnie z uchwałą Rady Gminy. W 2020 roku z usług Domu korzystało 15 osób.

Bezpieczna Przystań – Centrum Opiekuńczo – Mieszkalne Gminy Dębica

Gmina Dębica przystąpiła do programu „Centra Opiekuńczo – Mieszkalne” realizując założenia gminnej polityki prospołecznej, mającej na celu poprawę funkcjonowania i warunków życia najbardziej dotkniętych chorobą lub niepełnosprawnością mieszkańców. Koszt budowy „Bezpiecznej Przystani - Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne Gminy Dębica”, to 3 557 199,99 zł, na realizację zadania uzyskano dofinansowanie z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych w wysokości 2 804 735 zł, środki własne wynoszą 752 464,99 zł. Gmina Dębica przystąpiła do programu „Centra Opiekuńczo – Mieszkalne” realizując założenia gminnej polityki prospołecznej, mającej na celu poprawę funkcjonowania i warunków życia najbardziej dotkniętych chorobą lub niepełnosprawnością mieszkańców. Zgodnie z założeniami Centrum zapewni docelowo miejsce pobytu dla 18 dorosłych, niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Dębica. W Centrum powstanie 9 miejsc pobytu całodobowego oraz 9 pobytu dziennego. W budynku znajdować się będą jednoosobowe pokoje mieszkalne z dostępem do łazienek dostosowanych dla osób niepełnosprawnych oraz pomieszczenia przeznaczone dla użytku wspólnego takie jak jadalnia, pokój pobytu dziennego oraz część rehabilitacyjna.

Dzięki utworzeniu Centrum w Gminie Dębica:

- zwiększy się liczba placówek zapewniających wsparcie osobom niepełnosprawnym, którzy będą mieli możliwość korzystania z opieki, terapii, rehabilitacji w swoim środowisku lokalnym
- odpowiemy na narastający problem niesamodzielnosci osób niepełnosprawnych,

- nastąpi poprawa funkcjonowania i jakości życia osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym

Centrum opiekuńczo-mieszkalne zapewni warunki do samodzielnego i niezależnego pobytu/zamieszkiwania, opieki oraz rehabilitacji. Dorosłe osoby niepełnosprawne otrzymają w nim opiekę oraz pomoc, wsparcie w zakresie potrzeb zdrowotnych, pielęgnacyjnych, zapobiegania wtórnym powikłaniom, stymulowania i rozwijania sprawności ruchowej, kompetencji poznawczych oraz społecznych, będą miały zapewnioną możliwość samodzielnego i godnego funkcjonowania. Kolejną korzyścią dla mieszkańców Centrum będzie integracja i rozwijane procesy uspołecznienia oraz rozwój relacji interpersonalnych. Osoby te pozostaną w swoim, lokalnym środowisku, nastąpi poprawa jakości ich życia oraz włączenie do życia lokalnej społeczności.

Centrum służyć będzie zapobieganiu marginalizacji, nabywaniu nowych kompetencji oraz profilaktyce zdrowotnej, umożliwi aktywne spędzanie czasu, przyczyni się do podniesienia standardu usług świadczonych osobom niepełnosprawnym z terenu gminy Dębica. Dzięki Centrum nastąpi wzmocnienie dotychczasowego systemu wsparcia poprzez rozszerzenie usług dla dorosłych osób niepełnosprawnych ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz odciążenie faktycznych opiekunów uczestników Programu poprzez umożliwienie im kontynuacji pracy zawodowej lub realizację innych codziennych aktywności.

Projekty i programy realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Lp.	Nazwa Programu	Czas realizacji	Opis
1.	Program Ministerialny Posiłek w szkole i domu	2015 - 2018 2019, 2020	W ramach programu wypłacane były zasiłki celowe na zakup posiłków. Rocznie programem objętych było około 1000 dzieci i młodzieży
2.	Program Ministerialny Asystent Rodziny	2015-2018 2019, 2020	Program polegający na dofinansowania kosztów asystentów rodzin
3.	Program Ministerialny Stypendia szkolne	2015-2018 2019, 2020	Stypendium otrzymuje uczeń, który znajduje się w trudnej sytuacji materialnej lub gdy wystąpiło zdarzenie losowe
4.	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2015-2018 2019, 2020	W ramach programu został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Dębica, tworzone są grupy robocze, prowadzona jest akcja informacyjna, szkolenia dla członków

			Zespołu i pracowników GOPS
5.	Opieka nad dzieckiem do lat 3	2018, 2019, 2020	Żłobek w Brzeźnicy funkcjonuje od września 2018 r. Uczęszcza do niego 50 dzieci. Żłobek w Nagawczynie funkcjonuje od stycznia 2021 r. Uczęszcza do niego 50 dzieci
6.	Program Ministerialny Senior+	2018, 2019, 2020	Utworzenie Dziennego Domu Senior+ w Kochanówce
7.	Program Rodzina 500+- (świadczenie wychowawcze)	2016-2018, 2019, 2020	Wprowadzony w 2016 r.
8.	Program Dobry Start	2018, 2019, 2020	300 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny, bez względu na dochód
9.	Program Gmina Przyjazna Rodzinie 3+	2018, 2019, 2020	Program gminny zakładający wsparcie dla rodzin wielodzietnych z terenu Gminy
10.	Program Złota Rączka	2019, 2020	Program gminny zakładający wsparcie seniorów
11.	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa	2015-2018, 2019, 2020	Prowadzi dystrybucję paczek żywnościowych, współorganizuje i organizuje działania towarzyszące (warsztaty kulinarne, warsztaty dietetyczne, akcje informacyjne itp). Program dla osób w trudnej sytuacji materialnej
12.	Seniorzy w akcji – ziołowy zawrót głowy	2018	Projekt na rzecz seniorów, dofinansowany ze środków Programu „Działaj Lokalnie”
13.	POMOC DAJE MOC	2018	Projekt Stowarzyszenia Nowe Możliwości dla osób w trudnej sytuacji dochodowej, seniorów, dzieci i młodzieży. Współfinansowany przez Wójta Gminy Dębica
14.	Warsztaty wokalne dla dzieci z terenu Gminy Dębica	2018	Dla dzieci i młodzieży współfinansowany przez Lokalną Grupę Działania Partnerstwo 5 Gmin
15.	Projekt Akademia Zdrowia Latoszyn Zdrój	2019	Projekt na rzecz seniorów, dofinansowany ze środków Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo 5 Gmin w Ropczycach
16.	Projekt Warsztaty Komputerowe	2019	Projekt na rzecz seniorów, dofinansowany ze środków Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo 5 Gmin w Ropczycach. W projekcie wzięło udział 30 seniorów z Pustkowa Osiedla

17.	Projekt Seniorzy w akcji – słodkie tajemnice	2019	W projekcie wzięło udział 54 seniorów
18.	POMOC DAJE MOC	2019	Projekt realizowany przez działające przez GOPS w Dębicy Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Nowe Możliwości”
19	Akademia Wolontariatu	2020	Projekt realizowany przez działające przez GOPS w Dębicy Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Nowe Możliwości”
20	POMOC DAJE MOC	2020	Projekt realizowany przez działające przez GOPS w Dębicy Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Nowe Możliwości”

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy współpracuje ze Stowarzyszeniem Inicjatyw Społecznych "Nowe Możliwości" w Pustyni, Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta, Centrum Wolontariatu Dzieci i Młodzieży Gminy Dębica, Stowarzyszeniem Nasz Pustków, Stowarzyszeniem Orkiestra Dęta Gminy Dębica, Fundacja Gorąca Cegła, Stowarzyszeniem Active Team. Współpraca opiera się na promowaniu i wspieraniu wspólnych przedsięwzięć.

Priorytetem w działaniach na rzecz mieszkańców jest stworzenie otoczenia, w którym rodzina może swobodnie realizować swoje potrzeby oraz rozwijać talenty osób ją tworzących, przekształcanie Gminy Dębica w miejsce przyjazne mieszkańcom. Dużym krokiem w realizacji prospołecznej polityki jest przystąpienie do pilotażowego projektu realizowanego w ramach Programu Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach którego powstanie Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica, gdzie realizowane będą usługi społeczne odpowiadające na zdiagnozowane potrzeby wszystkich mieszkańców Gminy Dębica.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Gminie jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z przepisami wyżej wymienionej ustawy samorząd gminny zobowiązany jest do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy Dębica. Celem głównym Programu na 2021 rok jest ograniczenie szkód zdrowotnych i

zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież. Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- Profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do wszystkich mieszkańców gminy Dębica (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu.
- Profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu.
- Profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód.
- Terapii – obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem. Realizacja programów terapeutycznych dla osób uzależnionych: program podstawowy, program pogłębiony, program dla DDA, program dla współuzależnionych.
- Rehabilitacji – realizacja programu readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

Zadania ujęte w gminnym programie realizowane są przez Urząd Gminy Dębica – Wydział Organizacyjny we współpracy z Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz szkołami, organizacjami pozarządowymi, placówkami i służbami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, określa obowiązek organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożywania środków psychoaktywnych, a także wspierania przedsięwzięć temu służących. W celu realizacji zadań wynikających z ustawy Gmina opracowuje Program Przeciwdziałania Narkomanii. Celem głównym programu na 2021 rok jest przeciwdziałanie rozszerzaniu się narkomanii oraz problemom jej towarzyszącym na terenie Gminy Dębica. Cele szczegółowe programu:

1. Promocja zdrowego stylu życia,
2. Zwiększanie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem narkotyków i substancji psychoaktywnych (prowadzenie szkoleń profilaktycznych dla młodzieży szkolnej).

3. Zapobieganie problemom narkomanii poprzez działalność wychowawczą, edukacyjną i informacyjną (dostarczenie fachowej wiedzy wszystkim podmiotom zainteresowanym tematem zagrożeń związanych z narkomanią i uwrażliwienia na wczesne oznaki uzależnienia oraz informowania o dostępnych formach pomocy),
4. Ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych związanych z zażywaniem narkotyków i uzależnieniem od narkotyków,
5. Prowadzenie działalności interwencyjnej w środowiskach i miejscach dystrybucji i używania narkotyków.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GKRPA w Dębicy jest koordynatorem zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w jej skład wchodzi osoby przeszkolone w tym zakresie. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dębicy inicjuje działania związane z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych. Działania Komisji mają na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym, podejmowanie działań w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie oraz zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi, kształtowanie zdrowego stylu życia oraz pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych. Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

GKRPA w Dębicy rozpatrzyła w 2018 roku 34 wnioski dotyczące skierowań na leczenie odwykowe z Komisariatu Policji w Brzeźnicy oraz osób prywatnych. Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania leczeniu się odwykowemu w placówce leczenia uzależnień od alkoholu wysyłając 8 wniosków do Sądu Rejonowego w Dębicy. Przeprowadzono rozmowy z członkami rodzin osób mających problem alkoholowy oraz rozmowy interwencyjno - motywujące z osobami nadużywającymi alkoholu. W 2019 roku Komisja rozpatrzyła 14 wniosków osób nadużywających alkoholu. Analizując liczbę osób zgłoszonych do Komisji należy pamiętać, że ustawową procedurą objęte są nie tylko osoby zgłoszone w danym roku kalendarzowym. Podejmuje się bowiem działania skierowane do wszystkich osób zarejestrowanych jako osoby nadużywające alkoholu. Są to sprawy, których prowadzenie ze względu na specyfikę choroby alkoholowej (nawroty, mechanizmy obronne, a zwłaszcza mechanizm zaprzeczeń) jest rozciągnięte w czasie, wstrzymane i odnawiane. W 2020 roku do GKRPA w Dębicy wpłynęło 9 wniosków.

W 2020 roku w celu poznania rozmiarów zjawiska alkoholizmu w gminie Dębica podjęto różnorodne działania umożliwiające nakreślenie skali problemu na terenie gminy Dębica oraz poznanie postaw społecznych wobec tych problemów.

W ramach diagnozy sytuacji lokalnej przeprowadzono następujące badania:

- badania ankietowe wśród dzieci i młodzieży szkolnej (IV-VIII klasa szkoły podstawowej) z terenu gminy Dębica, dorosłych mieszkańców gminy Dębica oraz sprzedawców w punktach sprzedaży napojów alkoholowych,
- wywiady z lekarzami szpitala psychiatrycznego oraz z kadrą pracującą na oddziale leczenia uzależnień od alkoholu,
- rozmowę z pracownikami świetlicy socjoterapeutycznej oraz Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- rozmowy z pracownikami instytucji i organizacji działających w zakresie pomocy społecznej na terenie powiatu dębickiego – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

32 dzieci uczęszczało do Świetlicy Terapeutycznej w Pustkowie-Osiedlu, w której prowadzono zajęcia komputerowo – matematyczne, rekreacyjno-sportowe, plastyczno-teatralne terapeutyczne. W okresie ferii zimowych w styczniu 2020 roku we współpracy ze szkołą realizowano program profilaktyczno – wychowawczy.

Świetlica współpracuje z takimi instytucjami, jak: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (dożywianie dzieci), Caritas przy parafii w Pustkowie- Osiedlu, Sąd Rodzinny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Dębicy w rozpoznawaniu sytuacji rodzinnej dzieci i wszechstronnie rozumianej pomocy. Opiekunowie świetlicy są w stałym kontakcie z wychowawcami dzieci ze szkoły podstawowej i pedagogami oraz rodzicami.

W każdej szkole na terenie gminy zatrudnieni są pedagodzy którzy w swoim zakresie czynności między innymi mają prowadzenie profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży szkolnej, prowadzą więc i organizują różnorodne programy profilaktyczne. Efektem działań zatrudnionych pedagogów na terenie gminy jest zwiększająca się z każdym rokiem liczba młodzieży i rodziców objętych działaniami profilaktycznymi oraz liczba profesjonalnie przygotowanych do tych działań nauczycieli. Ponadto w szkołach wprowadzono obowiązek uchwalania przez radę pedagogiczną „Szkolnego Programu Profilaktyki” – spójnego z programem wychowawczym szkoły. Działania zawarte w programie dotyczą : zapobieganiu przemocy, zapobieganiu wypadkom, wulgaryzmem językowym, paleniu papierosów, picciu alkoholu oraz zażywaniu substancji psychoaktywnych. Szkoły gminne prowadziły on-line

edukację pro zdrowotną, promocję zdrowia, zdrowego stylu życia bez używania środków odurzających i substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Uczestniczyły on-line w programie społecznym „Szkoła bez przemocy”.

W roku 2020 w 13 Zespołach Szkół prowadzone były on-line z udziałem dzieci, młodzieży i nauczycieli różne zajęcia profilaktyczne oraz pogadanki dla rodziców w czasie szkolnych wywiadówek. Zostały przeprowadzone on-line warsztaty profilaktyczne dla uczniów tj. : „Nie zmarnuj swojego życia”, „Przemoc, cyber – przemoc, alkohol”, spektakle : „Gadająca niespodzianka”.

Udzielone zostały także dotacje dla Stowarzyszeń, plan dotacji na 2020 rok wynosił 151 300 zł wydatkowano 115 000 zł. W/w kwota została przeznaczona na :

Nazwa zadania	Organizacja, której przyznano dotację	Kwota dotacji
Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności wśród młodzieży i dzieci w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych oraz sportowych i programów opiekuńczo-wychowawczych na terenie sołectwa Pustynia.	Uczniowski Klub Sportowy „ORLETA” Pustynia.	1.200 zł
Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności wśród młodzieży i dzieci w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych oraz sportowych i programów opiekuńczo-wychowawczych na terenie sołectwa Podgrodzie.	Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „VIATOR” Podgrodzie	1.100 zł
Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności wśród młodzieży i dzieci w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych oraz sportowych i programów opiekuńczo-wychowawczych na terenie sołectwa Brzeźnica.	Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej w Brzeźnicy	1.200 zł
Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności wśród młodzieży i dzieci w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych oraz sportowych i programów opiekuńczo-wychowawczych na terenie sołectwa Stobierna.	Uczniowski Klub Sportowy SOKÓŁ w Stobiernej	1.000 zł
Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów		1.000 zł

alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności wśród młodzieży i dzieci w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych oraz sportowych i programów opiekuńczo-wychowawczych na terenie sołectwa Głobikowa.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy Głobikowa	
Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności wśród młodzieży i dzieci w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych oraz sportowych i programów opiekuńczo-wychowawczych na terenie sołectwa Nagawczyna.	Centrum Wolontariatu Dzieci i Młodzieży Gminy Dębica	2.000 zł
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności wśród dzieci i młodzieży korzystających ze świetlic terapeutycznych na terenie Gminy Dębica.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa Dębica	1.500 zł
Dofinansowanie zajęć artystyczno-kulturalnych dla młodzieży i dzieci zagrożonych patologią społeczną na terenie sołectw.	Stowarzyszenie „Orkiestra Dęta – Gmina Dębica” Pustków-Osiedle	3.000 zł
Wspieranie działalności placówek udzielających pomocy psychologicznej osobom uzależnionym od alkoholu oraz ich rodzinom.	Podkarpackie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Uzależnionym i Ich Rodzinom „JUTRZENKA” Dębica	1.500 zł
Organizowanie zajęć mających na celu przeciwdziałanie problemom alkoholizmu wśród dzieci i młodzieży (organizacja konkursów, zajęć rekreacyjno-sportowych) na terenie sołectwa Pustynia.	Młodzieżowy Uczniowski Ludowy Klub Sportowy w Pustyni	2.000 zł
Organizowanie zajęć mających na celu przeciwdziałanie problemom alkoholizmu wśród dzieci i młodzieży (organizacja konkursów, zajęć rekreacyjno-sportowych) na terenie sołectwa Pustków-Osiedle.	Klub Sportowy „CHEMIK” Pustków-Osiedle	2.000 zł
Organizowanie zajęć mających na celu przeciwdziałanie problemom alkoholizmu wśród dzieci i młodzieży (organizacja konkursów, zajęć	Gminna Akademia Piłkarska Gminy	5.000 zł

rekreacyjno-sportowych) na terenie sołectwa Pustków-Osiedle.	Dębica Chemik Pustków	
Organizowanie zajęć mających na celu przeciwdziałanie problemom alkoholizmu wśród dzieci i młodzieży (organizacja konkursów, zajęć rekreacyjno-sportowych) na terenie sołectwa Pustków.	Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej w Pustkowie	1.500 zł
Organizowanie zajęć mających na celu przeciwdziałanie problemom alkoholizmu wśród dzieci i młodzieży (organizacja konkursów, zajęć rekreacyjno-sportowych) na terenie sołectwa Paszczyna.	Uczniowski Klub Sportowy w Paszczynie	1.500 zł
Organizowanie zajęć nauki pływania dla dzieci klas I-III z terenu Gminy Dębica zagrożonych patologią społeczną.	Klub Sportowy „CHEMIK” Pustków-Osiedle	75.000 zł
Wspieranie działań promujących styl życia wolny od alkoholu, w tym także działań profilaktycznych o charakterze sportowym i kulturalnym kierowanych do dzieci i młodzieży w ramach organizacji czasu wolnego na terenie sołectwa Paszczyna.	Ludowy Klub Sportowy PASZCZYNIAK	5.000 zł
Wspieranie działań promujących styl życia wolny od alkoholu, w tym także działań profilaktycznych o charakterze sportowym i kulturalnym kierowanych do dzieci i młodzieży w ramach organizacji czasu wolnego na terenie sołectwa Stasiówka.	Ludowy Klub Sportowy STASIÓWKA	5.000 zł
Promocja zdrowego stylu życia poprzez właściwe odżywianie i aktywność fizyczną oraz uświadamianie negatywnych skutków alkoholizmu.	Centrum Wolontariatu Dzieci i Młodzieży Gminy Dębica	2.000 zł
Wspieranie działań promujących styl życia wolny od alkoholu, w tym także działań profilaktycznych o charakterze sportowym i kulturalnym kierowanych do dzieci i młodzieży w ramach organizacji czasu wolnego na terenie sołectwa Zawada.	Ludowy Klub Sportowy „BASZTA” w Zawadzie	2.500 zł

W realizacji zadań Programu Komisja współpracowała ze szkołami z terenu gminy, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komisariatem Policji w Brzeźnicy, Sądem Rejonowym w Dębicy, Poradnią Odwykową w Straszęcinie, Zespołem Interdyscyplinarnym oraz organizacjami pozarządowymi. W sumie na Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych w Gminie Dębica w 2020 roku została wydatkowana kwota w wysokości 217 094,15 zł.

Zespół Interdyscyplinarny

Zespół realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zespół powołuje Wójt Gminy Dębica w drodze zarządzenia. Zespół Interdyscyplinarny to grupa współpracujących specjalistów działających w sposób skoordynowany, zapewniający skuteczne działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy na terenie gminy Dębica. Skład osób uczestniczących w pracy danego zespołu uzależniony jest w szczególności od rodzaju problemu oraz kompetencji i możliwości poszczególnych służb, instytucji i organizacji. W skład Zespołu wchodzi powołani przez Wójta Gminy Dębica przedstawiciele następujących instytucji:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia
- kuratorskiej służby sądowej,
- organizacji pozarządowych.

Zadaniem zespołu jest koordynowanie i integrowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dębica na lata 2011 – 2020 od 2014 roku działa Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla osób doświadczających przemocy domowej i stosujących przemoc domową z terenu Gminy Dębica. Do zadań punktu należy: prowadzenie działalności informacyjno-konsultacyjnej; udzielanie wsparcia terapeutycznego dla osób

doznających przemocy w rodzinie, dla osób uwikłanych w przemoc jak również dla osób stosujących przemoc i dla osób uzależnionych; poradnictwo z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie; motywowanie do podejmowania działań mających na celu przerwanie przemocy w rodzinie; kierowanie do lokalnych placówek dla osób uwikłanych w przemoc domową; interweniowanie w odpowiednich instytucjach i udostępnianie bazy danych o instytucjach i formach pomocy na terenie woj. podkarpackiego.

W roku 2020 zanotowano 27 przypadków przemocy domowej zgłoszone do tut. Ośrodka. Rodziny te zostały objęte wsparciem i wieloaspektową pomocą. Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy w roku 2018 przeprowadzonych zostało 367 interwencji domowych, w 2019 roku 338, natomiast w 2020 roku przeprowadzono 372 interwencje domowe.

Ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Dębicy w 2019 roku z terenu gminy Dębica skorzystało 15 osób doświadczających przemocy natomiast w 2020 roku 6 osób. W OIK z roku na rok wzrasta liczba osób zgłaszających się z problemem przemocy najczęściej są to kobiety i dzieci, a sprawcami zazwyczaj są mężczyźni, w większości przypadków uzależnieni od alkoholu.

5.5 Bezpieczeństwo publiczne

Straż Gminna

Straż gminna jest to umundurowana formacja tworzona przez Radę Gminy mająca na celu ochronę porządku publicznego na terenie gminy. Straż Gminna Gminy Dębicy została powołana w 2005 roku. W 2020 roku przeprowadzono łącznie 806 interwencji oraz nałożono 18 mandatów karnych na kwotę 2500 zł. Straż Gminna prowadziła również działania wspólnie z KP Brzeźnica odnośnie zwalczania pandemii Covid - 19.

Ochrona przeciwpożarowa

W 2020 roku wydatki w kwocie 243 412,58 zł zostały przeznaczone na: zakup umundurowania, zakup sprzętu strażackiego, zakup paliwa do samochodów strażackich i sprzętu pożarniczego, remont oraz konserwacja sprzętu pożarniczego, zakup części samochodowych, opłaty za badania techniczne, wynagrodzenia kierowców – operatorów sprzętu pożarniczego, umowy zlecenia, wypłata ekwiwalentu za udział w akcjach pożarniczych, organizacja gminnego turnieju wiedzy pożarniczej, konkursów plastycznych związanych z ochroną przeciwpożarową,

prenumerata czasopisma „Strażak”, ubezpieczenie strażaków, oraz samochodów strażackich, opłata za media, przegląd aparatów powietrznych i samochodów pożarniczych, zakup akumulatorów, przegląd i legalizacja gaśnic oraz inne wydatki związane z gotowością bojową.⁸

Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie gminy Dębica działa 13 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej: OSP Braciejowa, OSP Brzeźnica Wola, OSP Kozłów, OSP Nagawczyna, OSP Paszczyna, OSP Podgrodzie, OSP Pustków, OSP Pustków – Krownice, OSP Pustków – Strachów, OSP Pustynia, OSP Stasiówka, OSP Stobierna, OSP Zawada.

Na terenie gminy funkcjonują Młodzieżowe Grupy Reprezentacyjne Gminy Dębica, które liczą blisko 70 dzieci z 4 szkół z miejscowości: Pustynia, Brzeźnica, Paszczyna, Pustków. Dzieci podzielono na grupę rzymian, księstwa warszawskiego i strażaków (sekcja medyczna i bojowa). Młodzieżowe Grupy Reprezentacyjne biorą udział w wartach przy grobie w trakcie Świąt Wielkanocnych, przemarszach paradnych i imprezach okolicznościowych.

5.6 Rekreacja i sport

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji Gminy Dębica, który realizuje następujące zadania w zakresie kultury fizycznej:

- organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych,
- świadczenie usług w zakresie kultury fizycznej,
- współdziałanie w zakresie kultury fizycznej ze stowarzyszeniami, szkołami i innymi instytucjami,
- tworzenie oraz udostępnianie bazy sportowej i rekreacyjnej według zapotrzebowania społecznego,
- promocja i reklama organizowanych imprez,
- upowszechnianie kultury fizycznej.

GOSiR Gminy Dębica zarządza dysponowanym mieniem komunalnym, które obejmuje:

- Kompleks Basenów „NEMO” w Pustkowie-Osiedlu,
- Boiska LKS w: Podgrodziu, Stasiówce, Pustkowie-Osiedlu, Pustyni, Brzeźnicy, Paszczynie, Pustkowie, Zawadzie,

⁸ Raport o stanie Gminy Dębica za 2020 rok.

- Boiska sportowe Orlik w: Pustkowie, Pustkowie-Osiedlu, Nagawczynie,
- Boisko wielofunkcyjne w Zawadzie,
- Bieżnię lekkoatletyczną w Pustkowie-Osiedlu,
- Stok narciarski w Stobiernej.

W gminie działalność prowadzą następujące kluby sportowe:

- Stowarzyszenie Ludowy Klub Sportowy Brzeźnica,
- Stowarzyszenie Ludowy Klub Sportowy „Paszczyński” Paszczyzna,
- Stowarzyszenie Klub Sportowy „Chemik” w Pustkowie-Osiedlu,
- Stowarzyszenie Ludowy Klub Sportowy Pustków,
- Stowarzyszenie Młodzieżowy Uczniowski Ludowy Klub Sportowy Pustynia,
- Stowarzyszenie Ludowy Klub Sportowy Stasiówka,
- Stowarzyszenie Ludowy Klub Sportowy „Bazta” Zawada,
- Gminna Akademia Piłkarska Gminy Dębica Chemik Pustków.

Na terenie gminy funkcjonuje również park linowy w Pustkowie -Osiedlu dysponujący dwiema trasami o różnym stopniu trudności. Ponadto wszystkie szkoły podstawowe dysponują salami gimnastycznymi, boiskami sportowymi oraz sprzętem sportowym.

5.7 Działalność społeczna

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Rada Gminy Dębica corocznie uchwała Program współpracy Gminy Dębica z organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Przedmiotowy program określa kierunki, obszary, formy współpracy jednostki samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi. Program zapewnia realizację zasad partnerstwa i jawności w zakresie wykonywania zadań publicznych oraz stanowi podstawę dla władz Gminy do dysponowania środkami publicznymi. Celem głównym Programu jest rozwijanie partnerstwa pomiędzy Gminą Dębica, a organizacjami pozarządowymi, służącego pobudzaniu aktywności obywatelskiej mieszkańców Gminy Dębica oraz efektywnym i skutecznym rozpoznawaniu i zaspokajaniu ich potrzeb.

W 2020 roku samorząd gminny w formie wspierania i powierzenia zadań publicznym dofinansował 30 projektów/zadań na łączną kwotę 238.900 zł. W ramach ogłaszanych otwartych konkursów ofert w 2019 r. zrealizowano 34 zadania, ze wsparciem Gminy Dębica w

kwocie 395.800 zł. W 2018 r. zrealizowano 40 zadań, ze wsparciem Gminy Dębica w kwocie 347.595,20 zł.

W gminie Dębica działa 27 stowarzyszeń i organizacji społecznych:

1. Stowarzyszenie Akademia Małego Strażaka
2. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Kędzierz
3. Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Nagawczyna
4. Stowarzyszenie „Z Dziećmi Dla Dzieci” w Nagawczynie
5. Stowarzyszenie „Nowy Dom” w Nagawczynie
6. Stowarzyszenie Wsi Latoszyn w Latoszynie
7. Stowarzyszenie Ludowy Klub Sportowy „Bodzos” Podgrodzie
8. Stowarzyszenie „Chatstok” w Paszczynie
9. Stowarzyszenie Na Rzecz Wszechstronnego Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Nasza Sprawa” w Pustkowie-Osiedlu
10. Klub Karate Shinkyokushin „Bushii”
11. „Orkiestra Dęta – Gmina Dębica”
12. Stowarzyszenie Rolników „Integracja” w Pustkowie
13. Stowarzyszenie „Nasz Pustków” w Pustkowie
14. Stowarzyszenie „Zespół Ludowy Wisłoczanie” w Pustkowie
15. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju „Gminy Dębica”
16. Towarzystwo Miłośników Przyrody „IWA”
17. Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Podgrodzkiej
18. Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju i Pomocy Wsi Zawada w Zawadzie
19. Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Kozłowa w Kozłowie
20. Stowarzyszenie „Głobikowa”
21. Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych "Nowe Możliwości"
22. Stowarzyszenie ACTIVE TEAM
23. Stowarzyszenie "Bike Brothers"
24. Centrum Wolontariatu Dzieci i Młodzieży Gminy Dębica
25. Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Paszczyna

26. Stowarzyszenie "Dzikie Mustangi"

27. Stowarzyszenie Na Rzecz Zabytków "Ocalić Przed Zapomnieniem"

Ponadto działalność prowadzi: 8 stowarzyszeń sportowych (kluby sportowe), Koła Gospodyń Wiejskich oraz 13 Jednostek OSP.

Młodzieżowa Rada Gminy (MRG) powstała zgodnie z uchwałą Rady Gminy Dębica Nr XIX/203/2016 z dnia 21 czerwca 2016 roku. Reprezentuje ona dzieci i młodzież ze szkół gminnych, w 2021 roku powołano jej III kadencję. Cele działania Rady to:

- Kształtowanie poczucia odpowiedzialności obywatelskiej poprzez wdrożenie się do działań samorządowych.
- Włączenie młodzieży Gminy do współpracy z organami samorządu lokalnego.
- Kształtowanie poczucia uczestnictwa młodzieży w procesie podejmowania decyzji, które mają wpływ na jakość życia w środowisku.
- Reprezentowanie postaw i potrzeb dzieci i młodzieży wobec władz Gminy oraz innych instytucji zewnętrznych.
- Postulowanie do władz Gminy w sprawach dotyczących młodzieży.
- Promowanie idei społeczeństwa obywatelskiego.
- Promowanie kultury dyskusji i wypowiedzi.
- Promowanie samorządności wśród ludzi młodych.

Drugim ciałem doradczym dla samorządu jest Rada Seniorów. Została powołana uchwałą Rady Gminy Dębica Nr XXXV/379/2017 z dnia 28 lipca 2017 roku. Rada Seniorów działa w następujących obszarach:

- Zapobieganie i przełamywanie marginalizacji osób starszych.
- Wspieranie aktywności osób starszych.
- Profilaktyka i promocja zdrowia osób starszych.
- Przełamywanie stereotypów na temat osób starszych i starości oraz budowanie ich autorytetu.
- Rozwój form wypoczynku, dostęp do edukacji i kultury dla ludzi starszych.

Do zadań Rady Seniorów należy w szczególności:

- współpraca z organami Gminy Dębica w sprawach dotyczących osób starszych,
- monitorowanie potrzeb osób starszych oraz ustalanie zadań i działań priorytetowych w tym zakresie,
- informowanie środowisk osób starszych o ważnych sprawach dla seniorów,
- wzbogacanie gminnej oferty kulturalnej i rekreacyjnej,

- inicjowanie działań zmierzających do wykorzystania potencjału i czasu seniorów na rzecz inicjatyw środowiskowych, w tym na rzecz upowszechniania wśród seniorów kultury, sportu, rekreacji i edukacji,
- upowszechnianie wiedzy o potrzebach, prawach i możliwościach osób starszych,
- propagowanie wśród osób starszych zdrowego trybu życia,
- podejmowanie przedsięwzięć mających na celu integrację społeczną osób starszych,
- propagowanie wśród seniorów ofert medycznych, kulturalnych, rekreacyjnych i edukacyjnych.

6. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy

6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Dębica na podstawie danych instytucji

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy finansowej w latach 2018-2020 okazały się: ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 11. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH		
	2018	2019	2020
Ubóstwo	270	229	207
Bezdomność	16	18	20
Potrzeba ochrony macierzyństwa	44	38	43
Bezrobocie	195	173	153
Niepełnosprawność	179	188	169
Długotrwała lub ciężka choroba	210	245	227
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	177	153	138
Przemoc w rodzinie	2	3	3

Alkoholizm	29	30	32
Narkomania	0	0	0
Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego	4	3	5
Zdarzenie losowe	0	4	7
Kłęska żywiołowa	0	6	0
Ogółem*	508	536	551

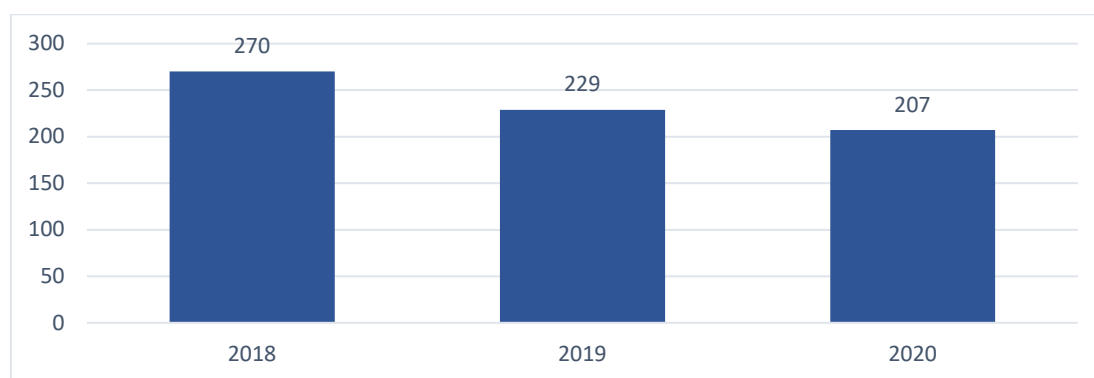
*dane z poszczególnych rubryk nie sumują się na pozycję ogółem, gdyż jedna osoba może korzystać z kilku świadczeń.

Ubóstwo

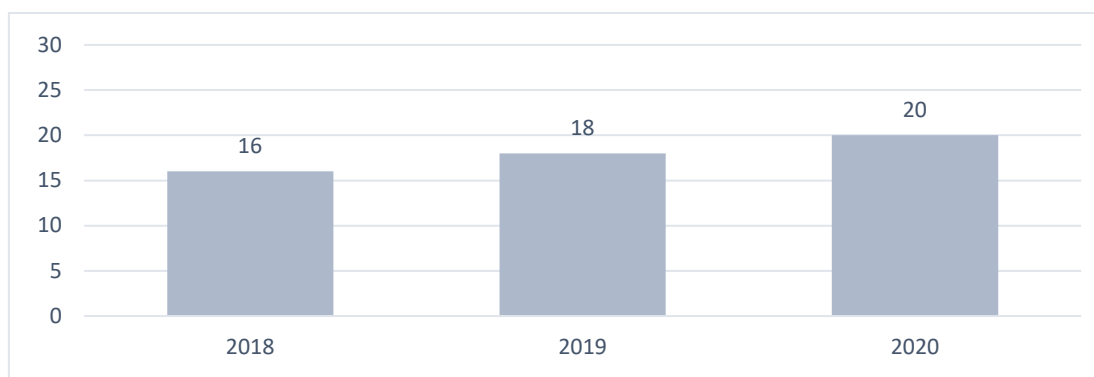
Najczęstszym powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Dębica korzystających z pomocy społecznej jest ubóstwo. Ubóstwo jest określane jako stan uwarunkowany najczęściej niewystarczającą wysokością dochodów. Brak dochodów uniemożliwia zaspokajanie potrzeb, zarówno biologicznych, jak i uczestnictwa w życiu społecznym, a przy utrzymującym się długim okresie występowania niedostatku, stanowi zagrożenie wykluczenia społecznego. Problem ubóstwa często wiąże się z innymi czynnikami takimi, jak bezrobocie, choroby, dysfunkcyjność rodzin czy alkoholizm.

Jak ilustruje poniższy wykres liczba beneficjentów pomocy społecznej, którym udzielono wsparcia z powodu ubóstwa sukcesywnie malała.

Wykres 6. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.

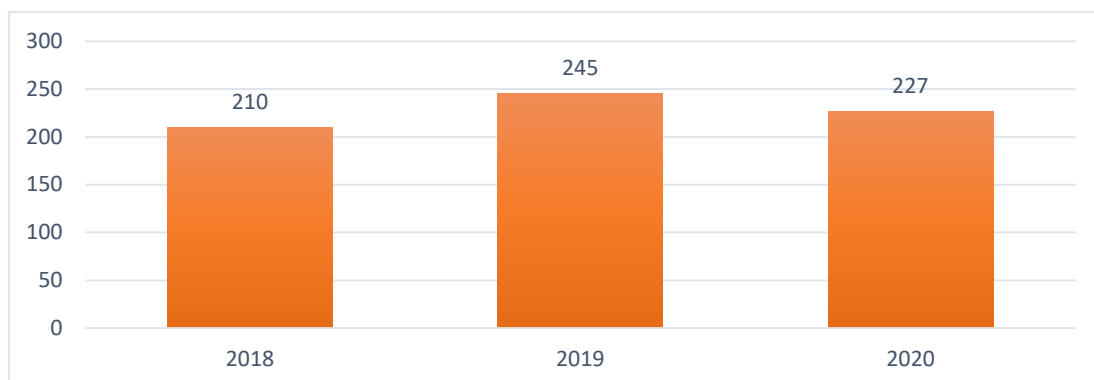
Z problemem ubóstwa ściśle związany jest problem bezdomności. W latach 2018-2020 liczba rodzin pobierających świadczenia z pomocy społecznej z powodu bezdomności systematycznie rosła. Wykres 7. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezdomności w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.

Długotrwała lub ciężka choroba

Drugim powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Dębica korzystających z pomocy społecznej są problemy wynikające z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Jak ilustruje poniższy wykres, liczba beneficjentów pomocy społecznej, którym udzielono wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2018-2020 była zmienna. W 2019 roku zwiększyła się o 17%, a w 2020 roku zmniejszyła się o 7%.

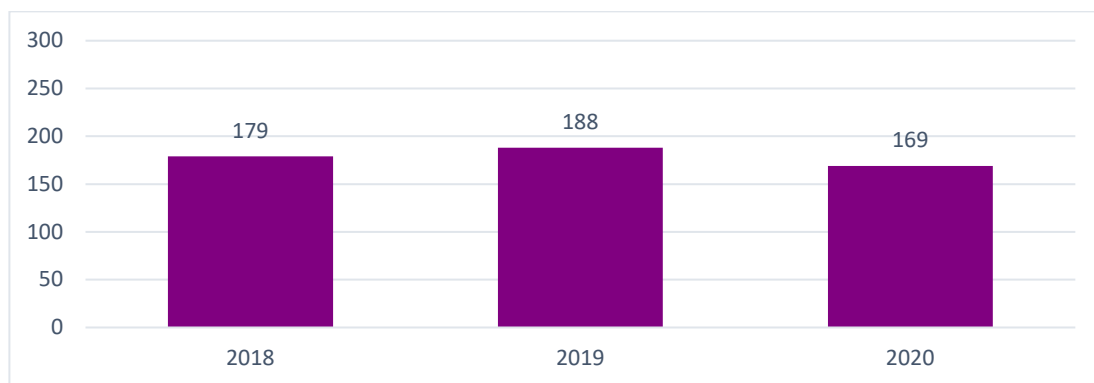
Wykres 8. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.

Niepełnosprawność

Następnym powodem trudnej sytuacji życiowej beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Dębica, są problemy wynikające z niepełnosprawności. Liczba świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020 była zmienna.

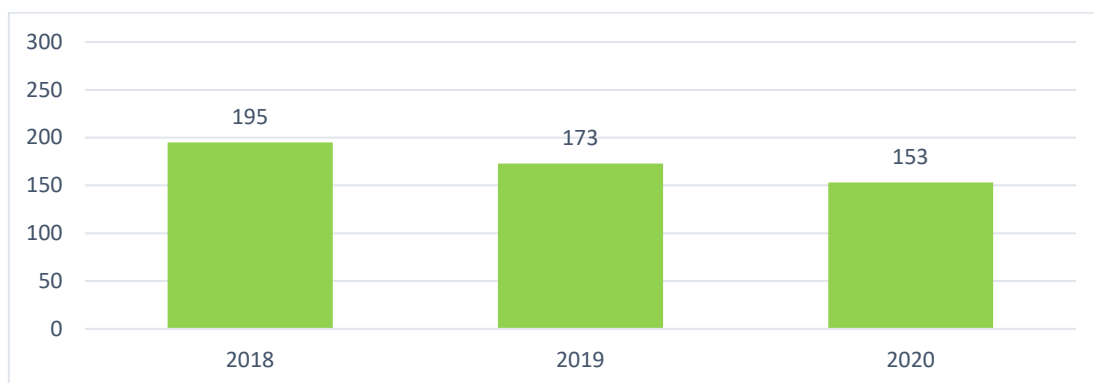
Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.

Bezrobocie

Kolejnym powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Dębica korzystających z pomocy społecznej jest bezrobocie. Na przestrzeni trzech lat liczba świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia systematycznie malała.

Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.

Na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z terenu Gminy Dębica zwiększyła się.

Tabela 12. Bezrobocie w Gminie Dębica w latach 2018-2020. Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/>

Rok	2018	2019	2020
Liczba bezrobotnych ogółem	687	551	706
kobiety	463	355	425
mężczyźni	224	196	281

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił

w 2020 roku 4,4%. Udział procentowy bezrobotnych kobiet w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2020 roku wynosił 5,7% i był wyższy od wskaźnika określającego bezrobotnych mężczyzn, który wynosił 3,2%.⁹

Jak wskazują dane porównawcze, poziom bezrobocia w powiecie dębickim jest niższy od średniej wojewódzkiej i średniej krajowej.

Tabela 13. Stopa bezrobocia w powiecie dębickim, województwie podkarpackim oraz kraju w latach 2018-2020. Źródło: GUS <https://bdl.stat.gov.pl>

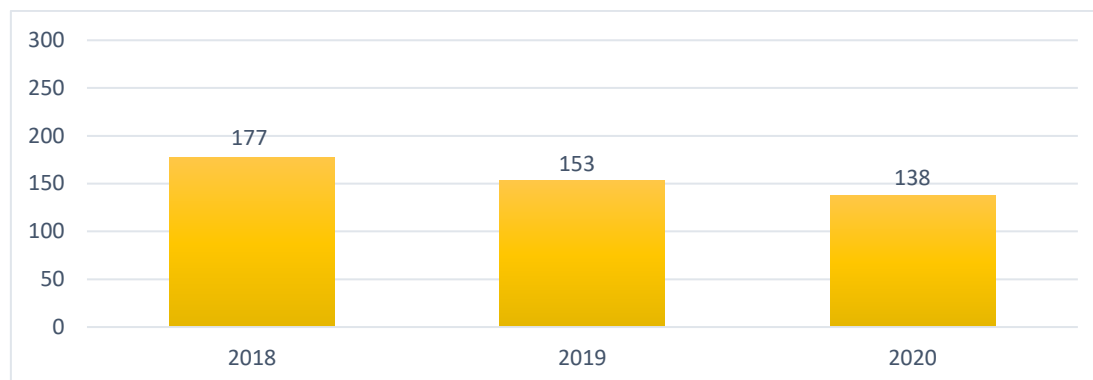
Rok	2018	2019	2020
powiat dębicki	5,7%	4,4%	5,8%
województwo podkarpackie	8,7%	7,9%	9,1%
Polska	5,8%	5,2%	6,2%

W 2020 roku stopa bezrobocia w Polsce wzrosła, co spowodowane jest pandemią COVID-19, która wpływa negatywnie na aktywność gospodarczą. Brak możliwości wykonywania przez niektóre podmioty swoich usług, będzie wpływać na zwiększoną liczbę upadających firm, a co za tym idzie na wzrost liczby osób bezrobotnych.

Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Dębica korzystających z pomocy społecznej są także problemy wynikające z ich bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Ilość rodzin objętych pomocą z tego tytułu na przestrzeni trzech zmniejszyła się o 22%.

Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.

⁹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych GOPS zapewnia wsparcie asystenta rodziny oraz poradnictwo rodzinne. Rodzinom wychowującym dziecko niepełnosprawne oferowana jest pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych. Szczegółowe zadania asystenta określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 poz. 821). W 2020 roku wsparciem w formie asystentury rodzinnej objęte były 23 rodziny, które wspierało 2 asystentów rodziny.

Tabela 14. Asystenci rodziny w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.

Rok	2018	2019	2020
Liczba asystentów	2	2	2
Liczba rodzin	31	22	23

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się pieczę zastępczą, którą organizuje powiat. Rodzinną formą pieczy jest rodzina zastępcza, natomiast instytucjonalną są placówki opiekuńczo – wychowawcze.

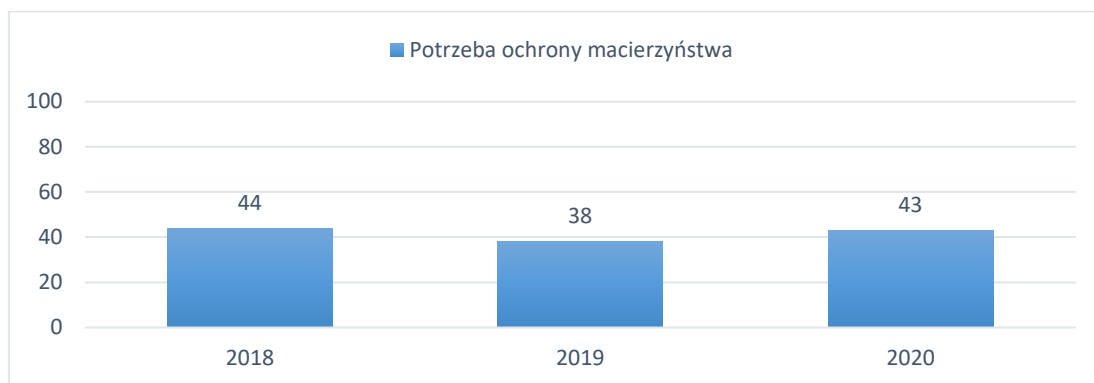
Tabela 15. Dane dotyczące liczby dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych Źródło: dane PCPR w Dębicy.

	2018	2019	2020
Liczba spraw dotyczących ograniczenia, zawieszenia i pozbawienia opieki rodzicielskiej	1	0	2
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	4	0
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej	1	0	2
Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	0	1	0
Liczba dzieci adoptowanych	0	0	0

Potrzeba ochrony macierzyństwa

Na przestrzeni trzech lat liczba rodzin otrzymujących wsparcie z tytułu ochrony macierzyństwa była zmienna.

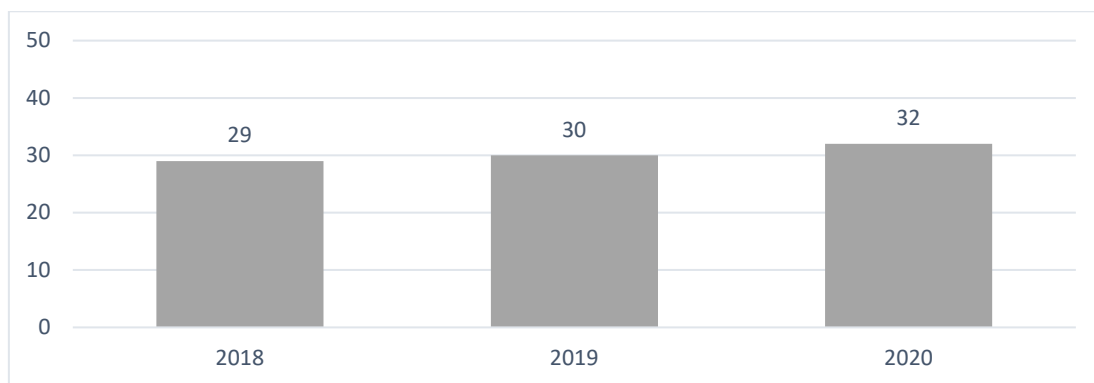
Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.

Alkoholizm

Kolejnym powodem udzielania pomocy w Gminie Dębica są problemy rodzin, w których występuje uzależnienie od alkoholu. Nadużywanie alkoholu wpływa zarówno na stan zdrowia osoby uzależnionej, ale także powoduje występowanie przestępczości i przemocy. W latach 2018-2020 liczba rodzin otrzymujących wsparcie z powodu alkoholizmu zwiększyła się o 10%.

Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.

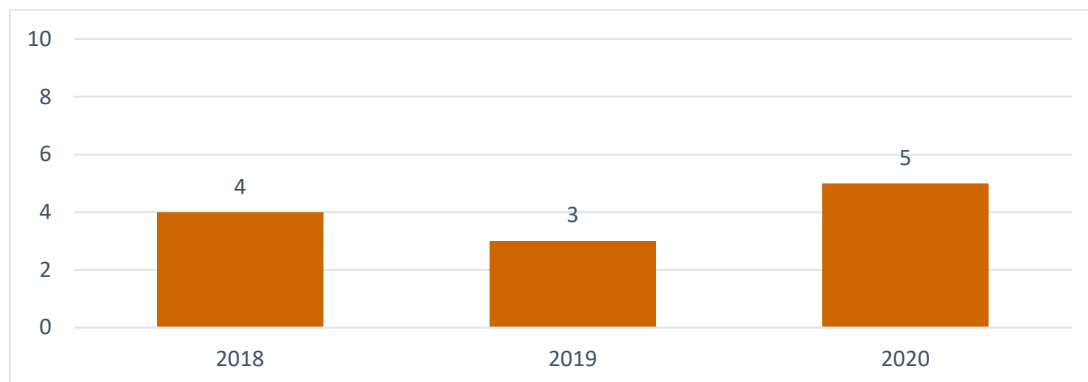

Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego

Wśród beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Dębica zdarzają się rodziny, których członkowie mają problemy wynikające z trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego. Działania wobec osób przebywających w zakładach karnych oraz je opuszczających podejmowane są przez instytucje działające w różnych obszarach: sądownictwo, służba więzienna, publiczne służby zatrudnienia, pomoc społeczna oraz sektor pozarządowy. Dla zapewnienia skuteczności wsparcia istotne jest zdiagnozowanie sytuacji tych osób oraz

opracowanie modelu współpracy międzyinstytucjonalnej oraz międzysektorowej na rzecz ich wspierania. W Gminie Dębica w latach 2018-2020 kilka rodzin otrzymało wsparcie z tytułu trudności adaptacyjnych osób po opuszczeniu zakładu karnego.

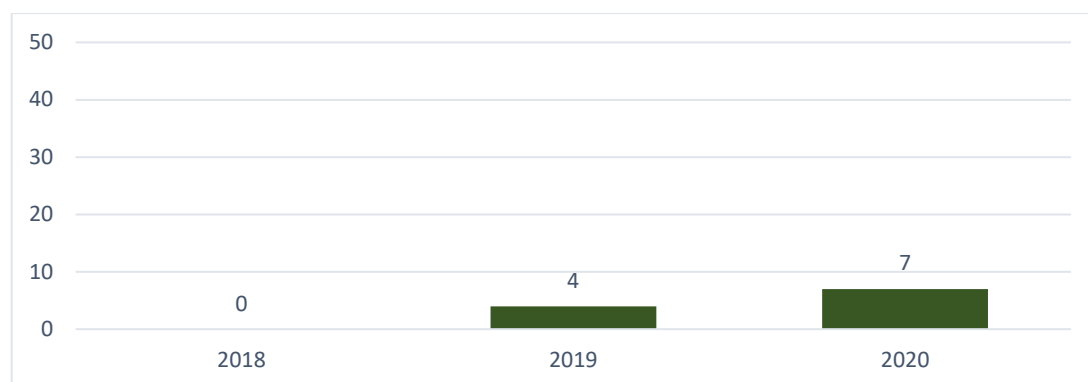
Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.

Zdarzenie losowe

Zdarzeniem losowym jest splot nieoczekiwane występujących wydarzeń, które negatywnie wpływają na stan psychiczny lub fizyczny osoby. Zdarzeniem losowym jest także sytuacja, kiedy jedna osoba doznała pewnej szkody na skutek działań wykonanych przez drugą osobę. W związku ze stratami poniesionymi w wypadku zdarzenia losowego osoba lub rodzina poszkodowana może starać się o zasiłek celowy niezależnie od tego, czy korzysta ze świadczeń z pomocy społecznej. W Gminie Dębica pomoc z tego tytułu w 2019 roku uzyskały 4 rodziny, w 2020 roku 7 rodzin.

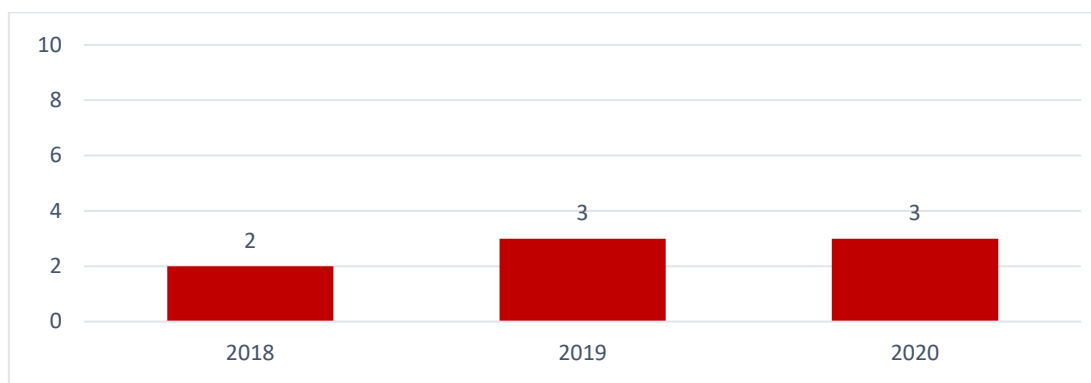
Wykres 15. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu zdarzenia losowego w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.

Przemoc w rodzinie

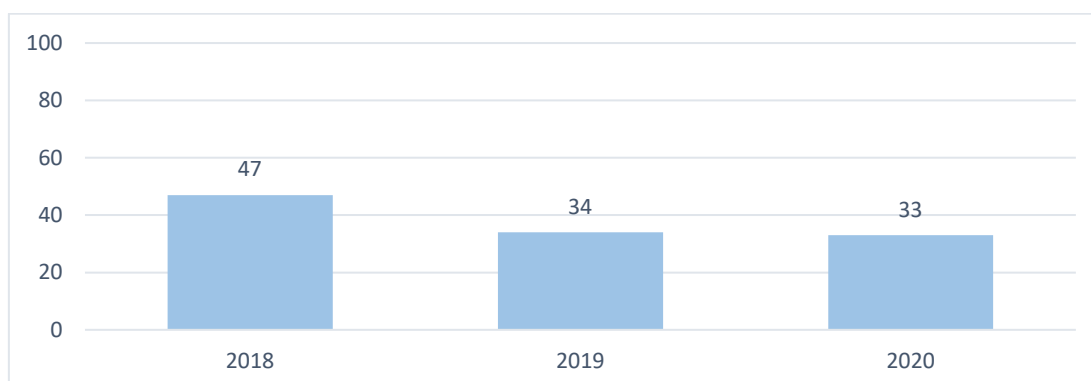
Powodem udzielania pomocy rodzinom w Gminie Dębica są problemy rodzin, w których występuje przemoc domowa. W latach 2018 - 2020 kilka rodzin w Gminie Dębica uzyskało pomoc z tego tytułu. Pracownicy socjalni GOPS systematycznie monitorowali sytuację w zagrożonych rodzinach. Wszystkie rodziny, w których występowało podejrzenie przemocy domowej zostały objęte pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego.

Wykres 16. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.

Działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są poprzez procedurę „Niebieska Karta”, która obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Procedura ma charakter interwencyjny, zostaje wszczęta w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia przemocy w rodzinie poprzez wypełnienie „Niebieskiej Karty – A”. Podmiotami uprawnionymi do uruchomienia procedury są jednostki pomocy społecznej, GKRPA, policja, placówki oświaty i ochrony zdrowia. Poniższy wykres przedstawia liczbę działań w ramach procedury Niebieskich Kart w latach 2018-2020.

Wykres 17. Działania prowadzone w ramach procedury Niebieskiej Karty w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.

W 2020 roku procedurą Niebieskiej Karty objęto łącznie 33 rodziny, w następujących miejscowościach: Zawada- 4, Paszczyzna-1, Gumniska-3, Głobikowa-1, Pustków-1, Stasiówka-2, Podgrodzie-1, Braciejowa-2, P.Osiedle-2, Nagawczyna-5, Latoszyn-3, Brzeźnica-3, Pustynia-3, Stobierna-1, Kozłów-1.

W 2020 r. przeprowadzono na terenie Gminy Dębica diagnozę¹⁰ dotyczącą przemocy w rodzinie, w badaniach udział wzięło 618 osób oraz 518 uczniów szkół.

27% badanych doznało kiedykolwiek przemocy, 38% badanych zna osoby zmagające się z problemem przemocy. Najwięcej osób doznało przemocy ze strony kolegi/koleżanki z pracy (7 osób, tj. 26%), męża/żony (7 osób, tj. 26%) oraz innych osób (7 osób, 26%). Do stosowania przemocy przyznało się 14% respondentów, dorośli mieszkańcy najczęściej stosowali przemoc fizyczną (9 osób, tj. 64%) oraz przemoc psychiczną (8 osób, tj. 57%). Najczęściej respondenci stosowali przemoc wobec dzieci.

39% badanych określiło, iż przemoc domowa jest istotnym problemem występującym na terenie Gminy, co trzeci mieszkaniec o niej słyszał, a zdaniem 37% badanych istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie.

Do doświadczenia przemocy przyznał się co czwarty uczeń biorący udział w badaniu (24%), najczęściej była to przemoc psychiczna (80% spośród osób doznających przemocy), na drugim miejscu pod tym względem znalazła się przemoc fizyczna (51%), a na trzecim przemoc seksualna (7%, tj. 8 osób). Odsetek uczniów deklarujących zastosowanie przemocy kształtuje się na poziomie 20%. Uczniowie z Gminy Dębica równie często deklarowali zastosowanie zarówno przemocy psychicznej (63% spośród osób stosujących przemoc, tj. 66 osób), jak i fizycznej (57%, tj. 59 osób). Na przemoc seksualną wskazało 5% uczniów (5 osób). Większość ankietowanych uczniów doznało przemocy ze strony kolegów ze szkoły (76% spośród tych, którzy zadeklarowali doświadczenie przemocy), znajomych (18%) oraz rodzeństwa (18%). Respondenci deklarujący stosowanie przemocy, stosowali ją głównie wobec swoich rówieśników (71% spośród tych, którzy zadeklarowali stosowanie przemocy). Występowanie przemocy w swojej szkole zadeklarowało aż 61% ankietowanych, świadkiem przemocy w swojej szkole była połowa uczniów (279 osób), jednocześnie bezpiecznie w swojej szkole czuje się większość uczniów (73%). Do doznania cyberprzemocy przyznało się 38% badanych, w tym najczęściej doznawanymi jej rodzajami okazały się wyzywanie oraz

¹⁰ Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Dębica przygotowana przez Oficynę Profilaktyczną.

ośmieszanie/poniżanie. Do stosowania cyberprzemocy przyznało się 23% uczniów, a respondenci najczęściej dopuszczali się wyzywania.

Problem przemocy domowej może dotyczyć 5% uczniów, w tym 2% przyznało, że doznaje w domu przemocy bezpośredniej, 1% jest świadkiem przemocy wobec rodzeństwa, a 1% wobec innych osób w rodzinie.

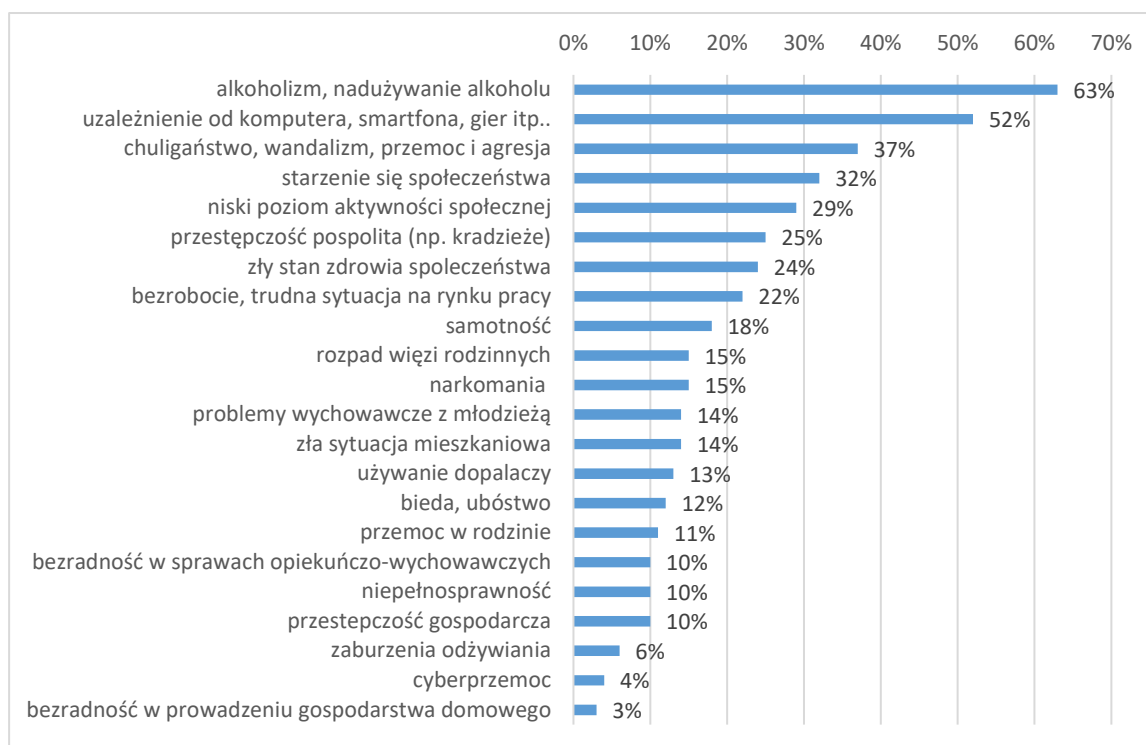
6.2 Analiza na podstawie badań społecznych - RAPORT

Firma Lokalne Badania Społeczne przeprowadziła diagnozę potrzeb i potencjałów społeczności lokalnej Gminy Dębica w ramach projektu pn. „Centrum Usług Społecznych w Gminie Dębica – nowa jakość życia mieszkańców”. Diagnoza pod kątem usług społecznych została zrealizowana z wykorzystaniem różnych metod i technik badawczych (ilościowych i jakościowych). Przeprowadzono analizę danych zastanych, seminarium dla kadry CUS, badanie ilościowe (CAWI) na próbie 355 mieszkańców Gminy Dębica, 8 Indywidualnych Wywiadów Pogłębionych (IDI) z usługodawcami, lokalnymi liderami, osobami kluczowymi, przedstawicielami władz lokalnych oraz 3 warsztaty z przedstawicielami różnych grup odbiorców usług społecznych (osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, rodziny z dziećmi), a także konsultacje społeczne.

Badanie ilościowe zostało zrealizowane w listopadzie 2021 roku. Celem tej części badania było pozyskanie opinii na temat lokalnych potrzeb, zjawisk społecznych i kierunków rozwoju, a także ocena poziomu satysfakcji z dotychczasowych usług społecznych, jak również oszacowanie zapotrzebowania na nowe usługi społeczne.

Problemy społeczne mieszkańców.

Uczestnicy pomiaru mogli wskazać pięć najważniejszych, ich zdaniem, problemów społecznych gminy.

Najważniejsze problemy społeczne Gminy Dębica to – w świetle uzyskanych wyników – uzależnienie od alkoholu, uzależnienie od komputera, smartfona, gier. Na kolejnych miejscach znalazły się: chuligaństwo, wandalizm, przemoc i agresja na ulicach, starzenie się społeczeństwa (zwiększanie się udziału seniorów w populacji), niski poziom aktywności społecznej, przestępczość pospolita, zły stan zdrowia społeczeństwa oraz bezrobocie, trudna sytuacja na rynku pracy.

Preferowane działania w sferze społecznej w okresie najbliższego roku.

Respondenci mogli wymienić dowolną liczbę kierunków działań, które – ich zdaniem – powinny zostać zrealizowane w gminie Dębica w okresie najbliższego roku, licząc od daty realizacji pomiaru.

poszerzenie oferty i zwiększenie dostępu do usług ochrony zdrowia	70%
wspieranie osób i grup dotkniętych chorobą, niepełnosprawnością	54%
tworzenie miejsc spędzania czasu wolnego	51%
poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży	47%
wspieranie osób i grup doświadczających biedy i ubóstwa	37%
poszerzenie oferty zajęć dla seniorów	33%

pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców i ich udziału w życiu gminy	33%
profilaktyka uzależnień	30%
integracja różnych grup mieszkańców (np. międzypokoleniowa)	27%
poszerzenie oferty i zwiększenie dostępu do usług miejscowych przedszkoli	26%
poszerzenie oferty i zwiększenie dostępu do usług w obszarze sportu i rekreacji	25%
działania na rzecz bezrobotnych i innych osób w trudnej sytuacji na rynku pracy	25%
poszerzenie oferty i zwiększenie dostępu do usług miejscowych żłobków	25%
poszerzenie oferty i zwiększenie dostępu do usług kulturalnych	23%
zapobieganie przemocy w rodzinie	21%
poszerzenie oferty i zwiększenie dostępu do usług miejscowych szkół	17%

Ankietowani w największym stopniu oczekują poszerzenia oferty i zwiększenia dostępu do usług ochrony zdrowia. Najczęściej są to osoby w wieku 60-74 lat (84%). Wysokie pozycje w rankingu zajęło wspieranie osób i grup dotkniętych chorobą, niepełnosprawnością, a także tworzenie miejsc spędzania czasu wolnego (w obu przypadkach nie odnotowano różnic istotnych statystycznie) oraz poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży (najwyższą ocenę formułują osoby wiążące przyszłość swoją i swojej rodziny z gminą Dębica (49%), kobiety (59%), trzydziesto- i czterdziestolatkowie, a także respondenci pracujący na stałe (60%) oraz wspieranie osób i grup doświadczających biedy i ubóstwa – istotnie częściej są to mieszkańcy w wieku 75 lat i więcej (69%) i osoby bezrobotne (68%). W opinii badanych duże znaczenie ma również poszerzenie oferty zajęć dla seniorów (tę opinię najczęściej podzielają respondenci mieszkający w gminie Dębica od 10 lat lub dłużej, ale nie od urodzenia (47%), wiążące przyszłość swoją i swojej rodziny z gminą Dębica (34%), osoby w wieku 60-74 lat (78%) oraz badani z wykształceniem zawodowym (51%), a także emeryci i renciści – 64%). W równym stopniu wskazywano również pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców i ich udziału w życiu gminy – istotnie częściej są to respondenci mieszkający w gminie Dębica od urodzenia (38%) oraz wiążący przyszłość swoją i swojej rodziny z tym obszarem (35%). W opinii badanych duże znaczenie ma również profilaktyka uzależnień – w tym przypadku nie odnotowano różnic istotnych statystycznie. Na ostatnim miejscu wymieniono przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (w świetle doświadczeń płynących z innych badań wykonawcy obszar ten najczęściej zajmuje niską pozycję w rankingu) oraz poszerzenie oferty i zwiększenie dostępu do usług miejscowych szkół. Ostatni z wymienionych obszarów w większości wymieniają respondenci, którzy wiążą przyszłość swoją i swojej

rodziny z gminą Dębica (18%) oraz kobiety (25%), ww. obszar znalazł się na jednym z pierwszych miejsc pod względem oceny jakości usług społecznych w gminie. Może to oznaczać, że mieszkańcy raczej pozytywnie oceniają sytuację w tym obszarze.

Do jakich grup (wiekowych) mieszkańców powinny być kierowane usługi społeczne?

Respondenci odpowiadali na pytanie o preferowane grupy odbiorców, do których w szczególności powinny być adresowane usługi społeczne w gminie Dębica. Odpowiadając na to pytanie respondenci mogli wymienić nie więcej, niż 3 najważniejsze odpowiedzi.

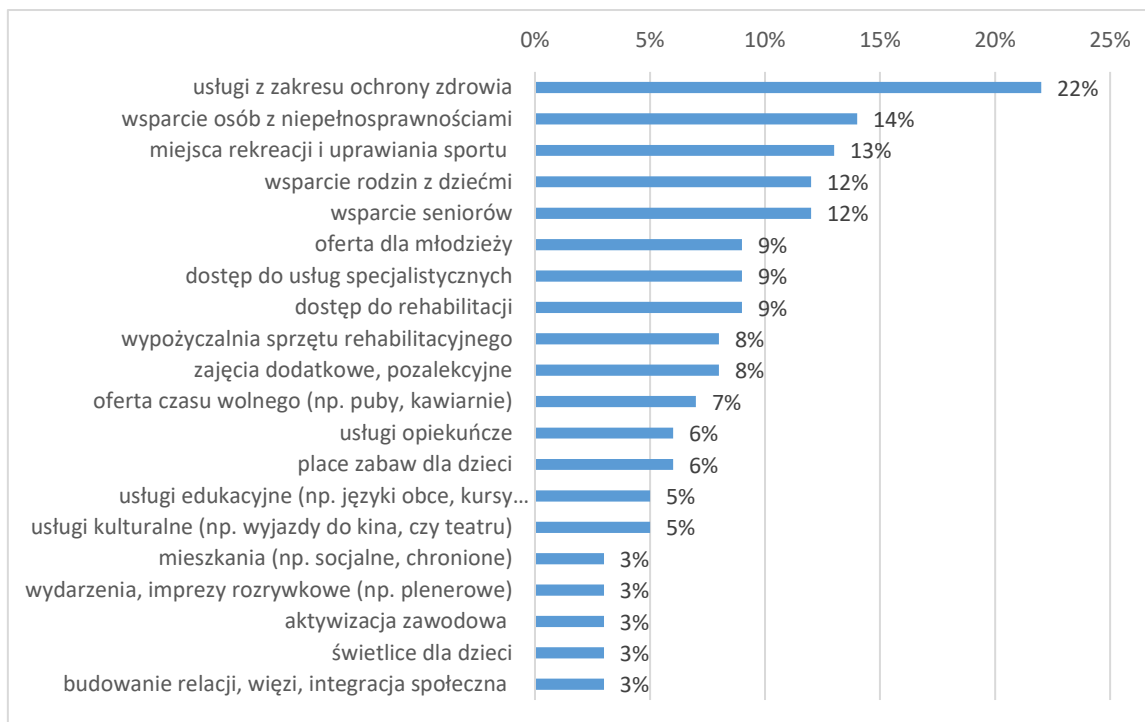
dzieci w wieku 7-15 lat	50%
młodzież w wieku 16-19 lat	47%
seniorzy w wieku 61-80 lat	46%
osoby w wieku 31-45 lat	32%
osoby w wieku 46-60 lat	26%
osoby w wieku 20-30 lat	24%
dzieci do 6. roku życia	18%
seniorzy w wieku powyżej 80 lat	15%

Ankietowani najczęściej wskazywali dzieci w wieku 7-15, młodzież w wieku lat 16-19, a także seniorów w wieku 61-80 lat. Ponadto liczna grupa badanych widzi potrzebę realizacji usług skierowanych do osób w wieku 31-45 lat.

Najważniejsze potrzeby mieszkańców gminy w obszarze usług społecznych.

Respondenci wskazywali jakich – ich zdaniem – usług społecznych brakuje mieszkańcom Gminy Dębica.

Badani najczęściej wskazywali deficyty związane z usługami ochrony zdrowia, takie jak np. niewystarczającą liczbę lekarzy specjalistów, a - co za tym idzie - długi czas oczekiwania na wizytę lekarską. Respondenci często wskazywali potrzebę wsparcia osób z niepełnosprawnościami, poszerzenia oferty w zakresie rekreacji i uprawiania sportu, a także wsparcia rodzin z dziećmi i seniorów. W najmniejszym stopniu deklarowano zapotrzebowanie na działania z zakresu integracji społecznej, świetlice dla dzieci, aktywizację zawodową osób bezrobotnych, zwiększenie dostępności mieszkań, zwłaszcza chronionych (wspieranych i treningowych), czy organizację wydarzeń rozrywkowych.

Zapotrzebowanie na usługi społeczne.

Wszystkie usługi wymienione w poniższej tabeli postrzegane są jako potrzebne dla mieszkańców gminy, choć ankietowani niekoniecznie chcieliby skorzystać z nich osobiście. Respondenci najczęściej deklarują chęć skorzystania z usług o charakterze powszechnym, a więc programów kulturalnych, usług sportowych i rekreacyjnych, programów wspomagających zdrowie i zdrowy tryb życia. Na kolejnych pozycjach znalazło się wsparcie ambulatoryjne z zakresu rehabilitacji, fizykoterapii i fizjoterapii, plenerowe miejsca do wykonywania ćwiczeń fizycznych. W dalszej kolejności pojawiły się usługi skierowane do węższego grona odbiorców, w tym osób, czy rodzin o specjalnych potrzebach (np. osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, seniorów, rodzin z dziećmi).

programy kulturalne	usługi sportowe i rekreacyjne	programy wspomagające zdrowie i zdrowy tryb życia	wsparcie ambulatoryjne z zakresu rehabilitacji, fizykoterapii i fizjoterapii	plenerowe miejsca do wykonywania ćwiczeń fizycznych ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych	wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego	mobilny fizjoterapeuta (dojeżdżający do odbiorcy)	mobilny konserwator-złota ręczka	animacja społeczna, wspieranie aktywności mieszkańców, budowanie relacji i więzi w społecznościach lokalnych	wsparcie psychologiczne i terapeutyczne	Klub Rodzica i Dziecka	specjalistyczne wsparcie, np. z zakresu logopedii, wczesnego wspomagania dzieci	usługi opieki nad osobami niepełnosprawnymi, ciężko chorzy	taksówka dla seniora i osób z niepełnosprawnościami	usługi opieki nad dziećmi, w tym dziećmi osób niepełnosprawnych	wsparcie dla rodzin w kryzysie	Młodzieżowe Centrum Kompetencji – działania skierowane do młodzieży	broker pracy, pomoc dla osób chcących wrócić na rynek pracy	doradca osoby lub rodziny znajdujący się w trudnej sytuacji zdrowotnej	mieszkania chronione/wspierane i treningowe dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz osób i rodzin w kryzysie
ta usługa jest potrzebna dla mieszkańców i chciał(a)bym z niej skorzystać																			
57 %	53 %	46 %	45 %	39 %	38 %	35 %	35 %	33 %	31 %	31 %	30 %	27 %	27 %	24 %	24 %	23 %	23 %	22 %	17 %
ta usługa jest potrzebna dla mieszkańców, ale osobiście nie chciał(a)bym z niej skorzystać																			
32 %	38 %	45 %	49 %	49 %	59 %	58 %	47 %	54 %	65 %	55 %	60 %	70 %	58 %	70 %	66 %	67 %	63 %	68 %	70 %
ta usługa jest niepotrzebna i nie chciał(a)bym z niej skorzystać																			
11 %	9%	9%	6%	12 %	3%	7%	18 %	13 %	4%	14 %	10 %	3%	15 %	6%	10 %	10 %	14 %	10 %	13 %

6.2 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - atrakcyjne położenie geograficzne, - korzystne warunki przyrodnicze, - rozwinięta sieć dróg komunikacyjnych - dobre zarządzanie Gminą - rozwój gminy, wysoki poziom jakości życia, - strefa ekonomiczna w gminie Dębica, miejsca pracy <p>edukacja, kultura, sport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wysoka jakość usług edukacyjnych (przedszkoli oraz szkół), - dobra infrastruktura edukacyjna, - wysoki dostęp do usług bibliotecznych, - szeroka oferta sportowo-rekreacyjna, 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca infrastruktura społeczna, - trudny dostęp do lekarzy specjalistów, psychologa, logopedy, dietetyka, - rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego, starzenie się społeczności lokalnej, - mała dostępność i stan mieszkań komunalnych i socjalnych, - niedostateczne wsparcie i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, - postępujące zanieczyszczanie środowiska, w tym wód i powietrza. <p>edukacja, kultura, sport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca oferta pozalekcyjna dla dzieci i młodzieży,

<ul style="list-style-type: none"> - bogata oferta dla seniorów (liczne kluby seniora, Dzienny Dom Senior+) <p>pomoc społeczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - profesjonalna kadra, - dobre rozpoznanie potrzeb środowiska lokalnego, - wysoka jakość usług, - spadek liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia GOPS, - stałe poszukiwanie nowych form pomocy dla klientów, poprzez działania w projektach. - usługi transportowe specjalistyczne, <p>organizacje społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywna działalność organizacji pozarządowych, - różnorodność inicjatyw społecznych, - aktywne uczestnictwo mieszkańców w klubach, kołach, sekcjach. 	<ul style="list-style-type: none"> - zbyt mała oddziałów (klas) integracyjnych w szkołach, brak nauczycieli wspomagających (dla dzieci z niepełnosprawnościami), - niewystarczająca ilość infrastruktury wspierającej rozwój turystyki. <p>pomoc społeczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - starzenie się społeczeństwa i pojawiające się problemy związane z koniecznością zapewnienia wsparcia seniorom, - niewystarczająca infrastruktura dedykowana osobom starszym - rosnące potrzeby osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych, - brak wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, - nowe zadania wymagające zabezpieczenia znacznych środków finansowych. <p>organizacje społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca infrastruktura dla organizacji społecznych, - niewystarczające w stosunku do potrzeb środki finansowe na działalność organizacji pozarządowych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, - rozwój społeczeństwa obywatelskiego, - wsparcie socjalne osób starszych, - programy zdrowotne dla seniorów pozwalające na utrzymanie sprawności intelektualnej i fizycznej, - promowanie rozwoju turystyki zrównoważonej i ekologicznej, - wzrost świadomości społeczeństwa dotyczący ochrony przyrody. 	<ul style="list-style-type: none"> - bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, - brak zabezpieczenia społecznego na wypadek choroby, starości, - wyuczona bezradność, roszczeniowość postaw, - starzenie się społeczeństwa, - rosnąca liczba osób niepełnosprawnych, - wzrost stopy bezrobocia w kraju w związku z pandemią COVID-19, - obniżanie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej oraz wysoki poziom przyzwolenia społecznego do picia w środowisku rodzinnym i rówieśniczym.

6.3 Wnioski z diagnozy istotnych problemów społecznych oraz analizy SWOT

Przeprowadzona diagnoza sytuacji społecznej w gminie Dębica, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów i wyzwań przed którymi w najbliższych latach stanie lokalny samorząd. Zaliczono do nich:

- proces starzenia się społeczności lokalnej i zwiększający ryzyko chorób i niepełnosprawności stały wzrost liczby osób starszych, któremu towarzyszy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym;
- wspieranie osób i rodzin zmagających się z trudnościami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz wymagających ochrony macierzyństwa;
- pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji zawodowej;
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, w tym zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej, usług specjalistycznych;
- rozwijanie aktywności obywatelskiej oraz usprawnianie lokalnego systemu pomocy społecznej.

IV PLANOWANIE DZIAŁAŃ

1. Misja i wizja Gminy Dębica

Misja

Gmina Dębica zapewnia równe szanse rozwoju swoim mieszkańcom, przeciwdziała marginalizacji najsłabszych grup społecznych przy wykorzystaniu aktywności i współpracy organizacji, instytucji i całej społeczności lokalnej.

Wizja rozwoju społecznego Gminy Dębica:

Gmina bezpieczna, przyjazna środowisku, otwarta na potrzeby społeczności lokalnej.

Kluczowym zadaniem władz Gminy Dębica jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom, a więc stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z takich czy innych przyczyn samodzielnie nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe

społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek patologii społecznych w gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Wizja rozwoju Gminy zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: sportu, rekreacji, turystyki, edukacji, kultury, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

2. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Analiza szerokiego spektrum programów rozwoju, których wdrażanie będzie w perspektywie co najmniej najbliższych 10 lat oddziaływać na sytuację w Gminie Dębica, pozwala prognozować, że w tym okresie, pomoc społeczna stanowić będzie fundamentalny element w polityce zarówno państwa polskiego, jak i samorządu lokalnego. Będzie to efekt między innymi wprowadzenia w życie programu „Europa 2020”, w którym wiele uwagi poświęcono poprawie sytuacji w sferze społecznej.

Gmina Dębica, podobnie jak inne samorządy w Polsce, stanie wkrótce przed koniecznością zmierzenia się z nowymi problemami wynikającymi zarówno z uwarunkowań lokalnych, jak wpływu zewnętrznej sytuacji społeczno-polityczno-gospodarczej. Wśród czynników zewnętrznych mających istotny wpływ na sytuację społeczną w Gminie warto wymienić te, które wynikają z niekorzystnych perspektyw demograficznych – starzenie się społeczeństwa, migracji – zwłaszcza ludzi młodych, napływu imigrantów, niekorzystnych zmian w obszarze podstawowych wartości rodzinnych skutkujących rozpadem rodzin, w tym rodzin wielopokoleniowych, oraz innych nieznanych jeszcze dzisiaj zagrożeń.

Mając na względzie oddziaływania i problemy globalne, lokalna polityka społeczna w Gminie Dębica musi uwzględniać narastający problem starzenia się społeczeństwa, zmiany systemu wartości, zmiany w strukturze rodziny, czy też powiększające się obszary zagrożeń funkcjonowania jednostki i rodziny. Można więc przyjąć, że pomoc społeczna będzie podlegać dużym przemianom zarówno w układzie instytucjonalnym, jak i zadaniowym. Rozwój sytuacji społecznej na terenie Gminy będzie ściśle związany z rozwojem ekonomiczno – społecznym społeczności lokalnej. Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej w Gminie Dębica oraz skalę i znaczenie społeczne ujawniających problemów określono cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań, które uwzględniają zagrożenia i problemy wynikające z sytuacji zewnętrznej, ale przede wszystkim biorą pod uwagę uwarunkowania lokalne.

Uwzględniając dostępne opracowania analityczne, wyniki ankiet, oraz przeprowadzoną diagnozę lokalnej sytuacji w sferze społecznej sformułowano prognozę przewidywanego rozwoju sytuacji w sferze społecznej.

W układzie celów strategicznych przedstawia się ona następująco:

- **Organizacja kompleksowych działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu wynikającemu z bezrobocia, ubóstwa, bezdomności i uzależnień.**

prognozuje się:

- potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy, postępującą dezaktualizację kwalifikacji osób długotrwale bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo;
- dalsze rozwarstwienie materialne społeczeństwa;
- utrzymywanie się niedoboru pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin, rozproszenie i niewystarczający poziom integracji działań pomocowych świadczonych osobom dotkniętym przemocą, utrzymywanie się niewystarczającego poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom, utrzymywanie się zapotrzebowania na usługi edukacyjne dotyczące problemu przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;
- wystąpienie skutków związanych z epidemią COVID-19: wzrost liczby osób uzależnionych, wzrost bezrobocia, a co za tym idzie wzrost liczby osób doświadczających problemu ubóstwa;

- **Zintegrowany system wspierania rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.**

prognozuje się:

- zwiększoną dzietność rodzin spowodowaną programem Rodzina 500+;
- zwiększającą się liczbę rodzin niepełnych, wymagających wsparcia alimentacyjnego;
- niewystarczający w stosunku do narastających potrzeb poziom funkcjonowania systemu pieczy zastępczej;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie nieodpłatnych usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe w stosunku do rodzin;
- występowanie zjawiska niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w wychowaniu dzieci;
- działania profilaktyczne dotyczące skutków obniżania wieku inicjacji seksualnej oraz spożywania alkoholu i narkotyków;

- wystąpienie skutków związanych z epidemią COVID-19: problemy, zaburzenia i choroby psychiczne związane z lękiem oraz ograniczeniem kontaktów społecznych; problemy z przyswajaniem wiedzy, obniżenie poziomu wiedzy wśród dzieci i młodzieży związane z brakiem możliwości nauki stacjonarnej, wzrost zaburzeń koncentracji, uwagi, wzrost liczby osób uzależnionych w tym od Internetu; wzrost problemów uzależnień, wzrost problemów związanych z występowaniem różnych form przemocy w rodzinie;

- **Organizacja działań zmierzających do poprawy jakości życia i funkcjonowania w społeczeństwie seniorów i osób niepełnosprawnych.**

prognozuje się:

- niewystarczająca jakość życia osób z niepełnosprawnością, występowanie sytuacji niepełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, występowanie stanu niewystarczającej integracji społecznej osób z niepełnosprawnością;
- występowanie istotnego odsetka osób bezrobotnych, dla których niepełnosprawność jest dodatkowym ograniczeniem w dostępie do zatrudnienia;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin;
- utrzymywanie się potrzeb pomocy względem osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin;
- występowanie izolacji i wykluczenia z życia społecznego osób starszych;
- pogłębiające się ubóstwo osób starszych;
- wzrastające potrzeby w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób starszych, zwłaszcza samotnie gospodarujących;
- wystąpienie skutków związanych z epidemią COVID-19: problemy, zaburzenia i choroby psychiczne związane z lękiem oraz ograniczeniem kontaktów społecznych, wzrost wykluczenia osób starszych i niepełnosprawnych związany z izolacją społeczną;

- **Rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmocnienie potencjału pracowniczego służb społecznych.**

prognozuje się:

- utrzymywanie się zapotrzebowania na nowe lub unowocześnione usługi świadczone przez przygotowane do tego podmioty sektora pozarządowego osobom oraz rodzinom;

- występowanie potrzeb wymagających rozwiązań innowacyjnych dla obszaru polityki społecznej;
- tworzenie szerokich partnerstw lokalnych w celu rozwiązywania problemów społecznych;
- wzrost aktywności społecznej mieszkańców;
- utrzymywanie się rozproszenia inicjatyw i działań prowadzonych przez instytucje publiczne i prywatne;
- wystąpienie skutków związanych z epidemią COVID-19: obniżenie poziomu aktywności społecznej związane z ograniczeniem kontaktów społecznych;

Przedstawione powyżej prognozy pozwalają zdefiniować system działań czyli strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki różnorodnych zagrożeń wynikających zarówno z uwarunkowań zewnętrznych, naturalnych zjawisk biologicznych (np. niepełnosprawności), problemów cywilizacyjnych, jak i niedoskonałości lokalnego systemu polityki społecznej. Proponowana strategia będzie obejmować osiągnięcie celów nastawionych na eliminację zagrożeń oraz poprawę sytuacji, która w czasie opracowywania Strategii została zidentyfikowana jako niekorzystna.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie Gminy Dębica, poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikację rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu problemów dotyczących społeczność lokalną. Wdrożenie strategii spowoduje:

- poprawę bezpieczeństwa socjalnego obywateli oraz poprawę warunków ich życia,
- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
- poprawę stanu zdrowia i sprawności fizycznej, w tym szczególnie osób starszych i niepełnosprawnych,
- poprawę jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych,
- zapewnienie dostępu do usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych w środowisku zamieszkania, bez konieczności kierowania mieszkańców do DPS,
- wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w gminie,
- stworzenie dogodnych warunków rozwoju dzieci i młodzieży.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie Gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

3. Cele i harmonogram realizacji

Celem strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywność obywatelską, poprawę sytuacji materialnej, co przekłada się na działania na rzecz poprawy zatrudnienia oraz budowania lokalnego rynku pracy. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu na dostrzegane deficyty.

Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej Gminy Dębica pozwoliła wyodrębnić następujące cele strategiczne:

- 1. Organizacja kompleksowych działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu wynikającemu z bezrobocia, ubóstwa, bezdomności i uzależnień.**
- 2. Zintegrowany system wspierania rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.**
- 3. Organizacja działań zmierzających do poprawy jakości życia i funkcjonowania w społeczeństwie seniorów i osób niepełnosprawnych.**
- 4. Rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmocnienie potencjału pracowniczego służb społecznych.**

Następnie w ramach poszczególnych celów strategicznych wyodrębniono cele operacyjne i kierunki działań.

		Usługi doradztwa zawodowego oraz poradnictwa psychologicznego, spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne.	GOPS, PUP, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych, spółdzielni socjalnych.	JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Rozwijanie gminnego modelu przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności	Systematyczne monitorowanie problemu bezdomności i zabezpieczanie pomocy doraźnej osobom bezdomnym.	GOPS, JST, GKRPA, ZI, Policja, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia (współpraca ze Schroniskiem Brata Alberta) pomocy socjalnej, psychologicznej, reintegracji społecznej i zawodowej, w szczególności przy wykorzystaniu	GOPS, JST, GKRPA, ZI, Policja, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		indywidualnych planów wychodzenia z bezdomności.													
Rozbudowa i wzmacnianie systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień		Rozwijanie systemu pomocy rodzinom z problemem uzależnienia oraz dotkniętych przemocą poprzez kompleksowość i interdyscyplinarność podejmowanych działań.	GOPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO, Sąd, Prokuratura, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		Podjęcie działań w zakresie edukacji i promowania zdrowego – trzeźwego stylu życia. Promocja życia bez alkoholu, narkotyków i innych substancji uzależniających.	GOPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO, CKiB, KS	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		Prowadzenie działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców mających zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczających alternatywnych form spędzania wolnego czasu.	GOPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO, CKiB, KS	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

		Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe	GOPS, JST, GKRPA, ZI, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Podjęcie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.	GOPS, JST, GKRPA, ZI, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Zintegrowany system wspierania rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	Wspieranie rodzin w zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych.	GOPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji wychowawczych rodziców i opiekunów poprzez działania edukacyjne (organizacja warsztatów, szkoleń).	GOPS, NGO, Oświata, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	GOPS, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z	NGO, Oświata, Poradnia	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		zaburzeniami zachowania. Organizacja zajęć z wczesnego wspomaganie rozwoju.	Psychologiczno - Pedagogiczna												
		Zapewnienie dostępności do opieki przedszkolnej i żłobka.	NGO, Oświata, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Tworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży		Zapewnienie odpowiedniej pomocy socjalnej (ubranie, wyżywienie, wyprawka szkolna itp.) dzieciom z rodzin ubogich.	GOPS, NGO, Oświata, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie pomocy psychologicznej, korekcyjno – kompensacyjnej dzieciom przejawiającym trudności w nauce.	GOPS, NGO, Oświata, JST, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów, olimpiad	NGO, Oświata	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Rozwijanie bazy edukacyjnej, służącej realizowaniu	Oświata, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		zainteresowań oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieciom i młodzieży.													
Popularyzacja aktywnego wypoczynku przez uprawianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych	Oświata, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	Oświata, JST, NGO, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	Oświata, JST, NGO, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	Oświata, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Organizacja kampanii promujących aktywny styl życia	Oświata, JST, NGO, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Zapewnienie pomocy rodzinom z dysfunkcjami w przewyciężaniu trudności	Realizacja działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców wykazujących braki w tym zakresie.	GOPS, NGO, Oświata, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Intensyfikacja pracy socjalnej.		GOPS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		Podejmowanie działań zmierzających do powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	GOPS, NGO, Policja	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Wykorzystanie instytucji asystentów rodziny do pracy nad przywróceniem prawidłowego funkcjonowania rodziny.	GOPS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie dostępu do pomocy specjalistycznej: psychologa, terapeuty, logopedy	GOPS, Oświata	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Rozwijanie interdyscyplinarności w działaniach podejmowanych na rzecz wsparcia rodzin.	GOPS, NGO, Oświata, JST, GKRPA, Policja	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Organizacja konkursów o tematyce kulturalnej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy	NGO, Oświata, JST, CKiB	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Rozwijanie wśród mieszkańców gminy, w tym szczególnie	NGO, Oświata, JST, CKiB	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		dzieci i młodzieży, różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (np. warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne), kół zainteresowań.														
		Organizacja konkursów o tematyce regionalnej, prezentacja twórców ludowych.	NGO, Oświata, JST, CKiB	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Organizacja działań zmierzających do poprawy jakości życia i funkcjonowania w społeczeństwie seniorów i osób niepełnosprawnych	Rozwijanie infrastruktury oraz usług społecznych na rzecz osób starszych	Zapewnienie odpowiedniej do potrzeb ilości i jakości usług opiekuńczych.	GOPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
		Zapewnienie osobom starszym potrzebującym całodobowej instytucjonalnej pomocy i miejsc w domach pomocy społecznej.	GOPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Wsparcie działalności Środowiskowego Domu Samopomocy, Dziennego Domu	GOPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

	Senior+ w Kochanówce														
	Umożliwienie osobom starszym zamieszkania w mieszkaniach wspomaganych.	GOPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Współpraca z zakładami opieki zdrowotnej i szerzenie potrzeby zwiększenia opieki geriatrycznej.	GOPS, JST, NGO Służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Wspieranie działalności wolontariatu na rzecz osób starszych	GOPS, JST, NGO, oświata, CKiB	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Tworzenie oferty edukacyjnej skierowanej do osób starszych	Opracowywanie i realizacja programów promujących zdrowie wśród seniorów i aktywne spędzanie wolnego czasu.	JST, NGO Służba zdrowia, CKiB	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych w szczególności e-wykluczeniu.	JST, NGO, CKiB	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		Wspieranie działalności edukacyjnej dla seniorów.	JST, NGO, CKiB	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wspieranie aktywności społecznej promującej integrację wewnątrz i między pokoleniową		Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych.	JST, NGO, CKiB, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Opracowywanie i realizacja programów promujących integrację międzypokoleniową.	JST, NGO, CKiB	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Działania na rzecz partycypacji społecznej osób starszych		Budowanie pozytywnego wizerunku starości.	JST, NGO, CKiB	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Promowanie uczestnictwa osób starszych w organizacjach pozarządowych	GOPS, JST, NGO, CKiB	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Realizacja działań w dziedzinie promocji zdrowia		Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrowy styl życia.	GOPS, NGO, oświata, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Opracowywanie i wdrażanie programów profilaktycznych, zdrowotnych przeciwdziałających niepełnosprawności.	NGO, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług społecznych, w tym opieki i rehabilitacji	Organizacja rehabilitacji	służba zdrowia, NGO	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Utworzenie Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego	UG	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Wspieranie funkcjonowania i tworzenia środowiskowych form pomocy osobom niepełnosprawnym.	GOPS, JST, NGO, PCPR, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Integracja ze środowiskiem osób niepełnosprawnych	Wspieranie działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową i zatrudnianie osób niepełnosprawnych.	PUP, NGO	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej.	JST, NGO, CKiB	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych	GOPS, JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji	JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

		poprzez realizację kształcenia integracyjnego i specjalnego.													
		Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.	JST	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		Wspieranie funkcjonowania mieszkalnictwa wspomaganego dla osób niepełnosprawnych.	GOPS, JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmocnienie potencjału pracowniczego służb społecznych	Wspieranie działalności grup obywatelskich i organizacji pozarządowych	Wsparcie organizacji pozarządowych w tym doradztwo prawne, finansowe i lokalowe oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z	NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

		innych źródeł niż samorządowe													
		Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych.	GOPS, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zwiększenie koordynacji współdziałania z organizacjami pozarządowymi.	GOPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Popularyzacja interdyscyplinarnego modelu pracy.	GOPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Umożliwianie pracownikom instytucji pomocy społecznej możliwości podnoszenia kwalifikacji i superwizji.	GOPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Odpowiedzialne za realizację powyższych celów i zadań są wszystkie instytucje i organizacje działające w Gminie Dębica w obszarze polityki społecznej.

4. Ramy finansowe strategii

Każdy podmiot z terenu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu Gminy, ale także dotacje ze źródeł zewnętrznych, pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej Strategii będą:

- budżet Gminy Dębica,
- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne środki.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dębica przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2019-2020 opracowaną na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2019 i 2020 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja. Dla przygotowania niniejszej projekcji, w modułach przyjęto założenia wynikające z prognoz: demograficznej, wydatków na pomoc społeczną, zmiany przepisów w zakresie pomocy społecznej oraz realizacji inwestycji w zakresie polityki społecznej w gminie.

W prognozie na lata 2022-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych własnych GOPS w Dębicy i Banku Danych Lokalnych GUS.

Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie pomocy społecznej
1	2021	45 204 677 zł
2	2022	27 961 476 zł
3	2023	16 770 000 zł
4	2024	17 189 250 zł
5	2025	17 618 981 zł

6	2026	18 059 456 zł
7	2027	18 510 942 zł
8	2028	18 973 716 zł
9	2029	19 448 058 zł
10	2030	19 934 259 zł

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dębica przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków na politykę edukacyjną, kulturalną i wsparcie działalności organizacji pozarządowych w latach 2019-2020 opracowaną na podstawie oceny wydatków za rok 2019 i 2020 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja.

Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki edukacyjnej	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki kulturalnej	Prognoza wydatków finansowych w zakresie wsparcia organizacji pozarządowych
1	2021	40 923 448,32	2 900 000	390 000
2	2022	41 500 000	3 400 000	395 000
3	2023	45 500 000	3 502 000	400 000
4	2024	48 500 000	3 607 060	405 000
5	2025	52 600 000	3 715 272	410 000
6	2026	56 700 000	3 826 730	415 000
7	2027	60 100 000	3 941 532	420 000
8	2028	64 000 000	4 059 778	425 000
9	2029	68 299 000	4 181 571	430 000
10	2030	73 000 000	4 307 018	435 000

5. Programy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica na lata 2022–2031 będzie realizowana w obszarze pomocy społecznej w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program współpracy Gminy Dębica z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,

- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

V. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

1. Zarządzanie realizacją strategii, system monitorowania, wskaźniki realizacji

Zarządzanie realizacją strategii należy do GOPS w Dębicy. Monitoring prowadzony będzie przez Zespół ds. Realizacji Strategii powołany zarządzeniem Wójta Gminy Dębica, a w jego skład wejdą m.in. przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współpracujących w jej realizacji.

Monitoringiem i ewaluacją objęte będą postępy w realizacji Strategii na dwóch poziomach: poszczególnych kierunków działań oraz celów operacyjnych i strategicznych. Poziom osiągnięcia każdego celu operacyjnego, poszczególnych zadań i projektów będzie mierzony co roku. Istotny element systemu monitorowania stanowić będzie sporządzanie sprawozdania z planu realizacyjnego wraz ze wskazaniem zadań zrealizowanych, zrealizowanych częściowo i nierozpoczętych oraz identyfikacją przyczyn problemów i prezentacją propozycji ich przezwyciężenia.

Wskaźnikami oceny monitorowania celów strategicznych i szczegółowych Strategii będą przykładowo:

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki
Podejmowanie działań służących ograniczeniu skali długotrwałego bezrobocia i ubóstwa	Tworzenie i realizacja partnerskich programów przeciwdziałania ubóstwu i długotrwałemu bezrobociu.	- liczba programów dot. przeciwdziałania ubóstwu i bezrobociu - liczba osób uczestniczących w ww. programach
	Integracja i intensyfikacja działań z zakresu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy służących aktywizacji beneficjentów pomocy społecznej, np. prac społecznie użytecznych, staży zawodowych, prac interwencyjnych.	- liczba zaktywizowanych beneficjentów pomocy społecznej - liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych, interwencyjnych,

		- liczba zorganizowanych staży zawodowych
	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych.	liczba szkoleń
	Usługi doradztwa zawodowego oraz poradnictwa psychologicznego, spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne.	- liczba godzin poradnictwa zawodowego - liczba przeprowadzonych warsztatów grupowych
	Utworzenie przy Radzie Gminy-Rady ds. Przedsiębiorczości	- utworzenie Rady
	Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych, spółdzielni socjalnych.	- liczba utworzonych PES, w tym spółdzielni socjalnych
Rozwijanie gminnego modelu przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności	Systematyczne monitorowanie problemu bezdomności i zabezpieczanie pomocy doraźnej osobom bezdomnym.	- liczba osób bezdomnych na terenie gminy - liczba osób bezdomnych, którym udzielono pomocy doraźnej
	Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia (współpraca ze Schroniskiem Barat Alberta) , pomocy socjalnej, psychologicznej, reintegracji społecznej i zawodowej, w szczególności przy wykorzystaniu indywidualnych planów wychodzenia z bezdomności.	- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie, pomoc socjalną, psychologiczną - liczba osób bezdomnych, które uczestniczyły w reintegracji społecznej i zawodowej - liczba osób które realizowały indywidualne plany wychodzenia z bezdomności
Rozbudowa i wzmocnienie systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień	Rozwijanie systemu pomocy rodzinom z problemem uzależnienia oraz dotkniętych przemocą poprzez kompleksowość i interdyscyplinarność podejmowanych działań.	- liczba podjętych działań przez ZI i grupy robocze, GKRPA - liczba osób objętych pomocą
	Podjęcie działań w zakresie edukacji i promowania zdrowego – trzeźwego stylu życia. Promocja życia bez alkoholu, narkotyków i innych substancji uzależniających.	- liczba i rodzaj przeprowadzonych działań edukacyjnych - liczba osób uczestniczących w programach edukacyjnych

	Prowadzenie działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców mających zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczających alternatywnych form spędzania wolnego czasu.	- liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych - liczba uczestników biorących udział w działaniach edukacyjnych
	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe	- liczba utworzonych grup wsparcia
	Podejmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.	- liczba udzielonych porad - liczba osób, które korzystały z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej
Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	Wspieranie rodzin w zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych.	- liczba rodzin objętych wsparciem
	Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji wychowawczych rodziców i opiekunów poprzez działania edukacyjne (organizacja warsztatów, szkoleń).	- liczba warsztatów, szkoleń - liczba uczestników
	Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych poprzez pomoc rodziny wspierającej.	- liczba rodzin objętych wsparciem
	Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania.	- liczba funkcjonujących grup, - liczba dzieci uczestniczących w spotkaniach grup socjoterapeutycznych
	Zapewnienie dostępności do opieki przedszkolnej i żłobka.	- liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym - liczba dostępnych miejsc w przedszkolach - utworzenie żłobka
Tworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży	Zapewnienie odpowiedniej pomocy socjalnej (ubranie, wyżywienie, wyprawka szkolna itp.) dzieciom z rodzin ubogich.	- liczba dzieci z rodzin ubogich, które otrzymały wsparcie
	Zapewnienie pomocy psychologicznej, korekcyjno –	- liczba dzieci objętych pomocą psychologiczną

	kompensacyjnej dzieciom przejawiającym trudności w nauce.	- liczba godzin zajęć korekcyjno - kompensacyjnych
	Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów, olimpiad	- liczba godzin zajęć pozalekcyjnych - liczba uczniów biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych
	Rozwijanie bazy edukacyjnej, służącej realizowaniu zainteresowań oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieciom i młodzieży.	- ilość i rodzaj przeprowadzonych modernizacji, zakupionych sprzętów i pomocy dydaktycznych
Popularyzacja aktywnego wypoczynku przez uprawianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych.	- liczba zorganizowanych zawodów sportowych
	Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	- liczba osób biorących udział w treningach
	Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	- liczba zorganizowanych wycieczek - liczba osób uczestniczących w wycieczkach
	Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	- liczba zorganizowanych zajęć sportowych - liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowych
	Organizacja kampanii promujących aktywny styl życia	- liczba zorganizowanych kampanii promocyjnych
Zapewnienie pomocy rodzinom z dysfunkcjami w przewyciężaniu trudności	Realizacja działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców wykazujących braki w tym zakresie.	- liczba działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych - liczba rodziców biorących udział w ww. działaniach
	Intensyfikacja pracy socjalnej.	- liczba rodzin objętych pracą socjalną
	Podjęmowanie działań zmierzających do powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, które powróciły do rodziny biologicznej
	Wykorzystanie instytucji asystentów rodziny do pracy nad przywróceniem prawidłowego funkcjonowania rodziny.	- liczba asystentów udzielających wsparcia - liczba osób/rodzin korzystających z wsparcia asystenta rodziny

	Zapewnienie dostępu do pomocy specjalistycznej: psychologa, terapeuty, logopedy	- liczba specjalistów - liczba osób korzystających ze wsparcia
	Rozwijanie interdyscyplinarności w działaniach podejmowanych na rzecz wsparcia rodzin.	- liczba podejmowanych działań
Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Organizacja konkursów o tematyce kulturalnej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy.	- liczba zorganizowanych konkursów - liczba dzieci, młodzieży i dorosłych biorących udział w konkursach
	Rozwijanie wśród mieszkańców gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzieży, różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (Warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne), kół zainteresowań.	- liczba zorganizowanych warsztatów - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w poszczególnych warsztatach
	Organizacja konkursów o tematyce regionalnej, prezentacja twórców ludowych.	- liczba konkursów - liczba spotkań, prezentacji twórców ludowych
Rozwijanie usług społecznych na rzecz osób starszych	Zapewnienie odpowiedniej do potrzeb ilości i jakości usług opiekuńczych.	- liczba świadczonych usług opiekuńczych - liczba beneficjentów usług opiekuńczych
	Zapewnienie osobom starszym potrzebującym całodobowej instytucjonalnej pomocy i miejsc w domach pomocy społecznej.	- ilość dostępnych miejsc w DPS
	Wsparcie działalności Środowiskowego Domu Samopomocy, Dziennego Domu Senior+ w Kochanówce	- liczba i rodzaj podjętej współpracy
	Umożliwienie osobom starszym zamieszkania w mieszkaniach wspomaganych.	- liczba osób starszych zamieszkałych w mieszkaniach wspomaganych
	Współpraca z zakładami opieki zdrowotnej i szerzenie potrzeby zwiększenia opieki geriatrycznej.	- liczba i rodzaj podjętej współpracy w zakresie zwiększenia opieki geriatrycznej
	Wspieranie działalności wolontariatu na rzecz osób starszych	- liczba wolontariuszy działających na rzecz osób starszych
	Opracowywanie i realizacja programów promujących	- liczba programów

Tworzenie oferty edukacyjnej skierowanej do osób starszych	zdrowie wśród seniorów i aktywne spędzanie wolnego czasu.	- liczba osób uczestniczących w programie
	Opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych w szczególności e-wykluczeniu.	- liczba programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych - liczba osób uczestniczących w programie
	Wspieranie działalności edukacyjnej dla seniorów	- liczba i rodzaj udzielonego wsparcia
Wspieranie aktywności społecznej promującej integrację wewnątrz i między pokoleniową	Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych.	- liczba działań promujących aktywność kulturalną, fizyczną i rekreacyjną osób starszych
	Opracowywanie i realizacja programów promujących integrację międzypokoleniową	- liczba opracowanych programów promujących integrację międzypokoleniową
Działania na rzecz partycypacji społecznej osób starszych	Budowanie pozytywnego wizerunku starości.	- liczba przeprowadzonych kampanii dot. budowania pozytywnego wizerunku starości
	Promowanie uczestnictwa osób starszych w organizacjach pozarządowych	- liczba akcji promocyjnych - liczba osób starszych w organizacjach pozarządowych
Realizacja działań w dziedzinie promocji zdrowia	Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrowy styl życia.	- liczba przeprowadzonych kampanii
	Opracowywanie i wdrażanie programów profilaktycznych, zdrowotnych przeciwdziałających niepełnosprawności.	- liczba programów - liczba osób uczestniczących w programie
Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług społecznych, w tym opieki i rehabilitacji	Organizacja rehabilitacji	- liczba osób korzystających z rehabilitacji
	Utworzenie Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego	- utworzenie COM
	Wspieranie funkcjonowania i tworzenia środowiskowych form pomocy osobom niepełnosprawnym.	- liczba działań wspierających

Integracja ze środowiskiem osób niepełnosprawnych	Wspieranie działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową i zatrudnianie osób niepełnosprawnych.	- liczba działań wspierających
	Umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej.	- liczba działań wspierających
	Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych	- liczba zorganizowanych spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych
	Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji poprzez realizację kształcenia integracyjnego i specjalnego.	- liczba osób niepełnosprawnych objętych kształceniem integracyjnym i specjalnym
	Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.	- liczba zlikwidowanych barier
	Wspieranie funkcjonowania mieszkania wspomaganego dla osób niepełnosprawnych.	- liczba i rodzaj udzielonego wsparcia
Wspieranie działalności grup obywatelskich i organizacji pozarządowych	Wsparcie organizacji pozarządowych w tym doradztwo prawne, finansowe i lokalowe oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe	- liczba udzielonego wsparcia
	Zlecanie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych.	- liczba zleconych zadań
	Zwiększenie koordynacji współdziałania z organizacjami pozarządowymi.	- liczba wspólnych działań
	Popularyzacja interdyscyplinarnego modelu pracy.	- liczba podejmowanych działań
	Umożliwianie pracownikom instytucji pomocy społecznej możliwości podnoszenia kwalifikacji i superwizji.	- liczba pracowników uczestniczących w kursach i szkoleniach

		podnoszących kwalifikacje
--	--	------------------------------

2. Ewaluacja strategii

Ewaluacja strategii będzie to systematyczna i obiektywna ocena zaplanowania, wdrożenia i rezultatów strategii. Celem ewaluacji GSRPS jest określenie adekwatności i stopnia osiągnięcia celów, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości.

Ewaluacja stanowić będzie ocenę przedsięwzięć w kontekście ich wyniku, wpływu, oraz potrzeb, które miały zaspokajać. W tym ujęciu celem ewaluacji będzie weryfikacja osiągnięć danego przedsięwzięcia w realizacji do zaplanowanych oczekiwań oraz wykorzystanie uzyskanych w ten sposób informacji i doświadczeń przy projektowaniu i planowaniu podobnych działań w przyszłości. Rekomendacje i wnioski formułowane będą w oparciu o określone standardy i kryteria.

- osiągnięcie celów operacyjnych może być przedstawione poprzez produkty (np. dostarczenie określonej liczby szkoleń dla osób długotrwale bezrobotnych);
- realizacja celów szczegółowych/zadań może być przedstawiona poprzez rezultaty (np. osiągnięcia poprawy – w wyniku zrealizowanych szkoleń – w zakresie możliwości zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych);
- realizacja celów ogólnych/strategicznych może być przedstawiona poprzez wyniki oddziaływania strategii (np.: ograniczenia bezrobocia wśród osób wcześniej długotrwale bezrobotnych);

Ewaluacja ocenić będzie wszystkie elementy logiki interwencji strategii - zarówno dla poziomu działań, produktów, rezultatów i oddziaływań, jak i na poziomie wszystkich rodzajów celów danej interwencji.

Zasadniczym celem ewaluacji będzie stałe doskonalenie skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane w kategoriach pozytywnych efektów społecznych lub gospodarczych związanych bezpośrednio z realizacją danej strategii. Celem ewaluacji będzie przede wszystkim uzyskanie niezależnej opinii na temat rzeczywistych lub potencjalnych sukcesów strategii oraz czynników, które przyczyniły się do osiągnięcia danych rezultatów. Jednym z celów ewaluacji jest również wymiar edukacyjny, to analiza mechanizmów działania strategii, próba identyfikacji dobrych praktyk w zarządzaniu strategią i ich upowszechnienie czy też analiza popełnionych błędów celem ich uniknięcia w przyszłości.

Kryteria ewaluacji

Jednym z ważnych elementów etapu planowania ewaluacji będzie podjęcie decyzji w jaki sposób ma być dokonana ocena, jakie kryteria ewaluacji powinny być zastosowane do określonego badania. Główne kryteria ewaluacji:

- trafność
- efektywność
- skuteczność
- oddziaływanie/użyteczność
- trwałość.

Proces ewaluacji

Ewaluacja strategii jest procesem wieloetapowym, na który składa się: planowanie, projektowanie, realizacja, raportowanie, wykorzystanie wyników ewaluacji.

Planowanie ewaluacji GSRPS obejmie następujące etapy:

- określenie celu (lub celów): zdefiniowanie problemów oraz podstawowych kryteriów ewaluacji, dzięki czemu otrzymamy odpowiedź na pytanie: po co przeprowadzamy ewaluację;
- wyznaczenie czasu badania: etapu w cyklu realizacji strategii, który będzie podlegał ewaluacji i wstępnego harmonogramu ewaluacji (rozpoczęcia, zakończenia, terminu dostarczenia raportu z ewaluacji);
- wskazanie zakresu: przedmiotowego (strategii poddanej ewaluacji lub innych obszarów interwencji czy zagadnień horyzontalnych); czasowego; terytorialnego oraz określenie zasobów potrzebnych do realizacji badania;
- wybór odbiorców: w zależności od sprecyzowania grup docelowych strategii czy innych zainteresowanych stron;
- identyfikacja dostępnych danych wyjściowych, czyli dokumentów programowych, raportów z monitoringu strategii, danych statystycznych, wyników wcześniejszych ewaluacji.

Wykaz skrótów

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GSRPS – Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – jednostka samorządu terytorialnego

KS – Klub sportowy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – ang. *Non-Governmental Organization* – organizacja pozarządowa

NZOZ – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Spis wykresów i tabel

Wykres 1. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Dębica (rok 2020). Podział według rodzajów działalności PKD 2007. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/	13
Wykres 2. Liczba mieszkańców Gminy Dębica w wieku poprodukcyjnym w latach 2018-2020. Źródło: dane UG Dębica.	15
Wykres 3. Liczba mieszkańców Gminy Dębica w latach 2018-2020. Źródło: dane UG Dębica.	15
Wykres 4. Ruch naturalny ludności w Gminie Dębica w latach 2018-2020. Źródło: dane UG Dębica.....	16
Wykres 5. Migracje ludności na terenie Gminy Dębica w latach 2018-2020. Źródło: dane UG Dębica.....	16
Wykres 6. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.	47
Wykres 7. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezdomności w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.	47
Wykres 8. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.....	48
Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.	49
Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.	49
Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.....	50
Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.....	52

Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.	52
Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.....	53
Wykres 15. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu zdarzenia losowego w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.	53
Wykres 16. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.	54
Wykres 17. Działania prowadzone w ramach procedury Niebieskiej Karty w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.	54
Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/	14
Tabela 2. Demografia Gminy Dębica. Źródło: dane UG Dębica.....	14
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Dębica. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/	17
Tabela 4. Świadczenia wypłacone w ramach zadań własnych Gminy Dębica w latach 2018–2020. Źródło: dane GOPS w Dębicy.....	24
Tabela 5. Świadczenia wypłacone w ramach zadań zleconych Gminie Dębica w latach 2018–2020. Źródło: dane GOPS w Dębicy.....	25
Tabela 6. Liczba rodzin objętych pracą socjalną ogółem w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dębicy.	26
Tabela 7. Świadczenia rodzinne w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dębicy.....	26
Tabela 8. Świadczenia wychowawcze 500 + wypłacane w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dębicy.	27
Tabela 9. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego. Źródło: dane GOPS w Dębicy.	27

Tabela 10. Rodziny korzystające z ulg i uprawnień wynikających z Karty Dużej rodziny w Gminie Dębica w latach 2018 – 2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2020 rok...	28
Tabela 11. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.	46
Tabela 12. Bezrobocie w Gminie Dębica w latach 2018-2020. Źródło: https://bdl.stat.gov.pl/BDL/	49
Tabela 13. Stopa bezrobocia w powiecie dębickim, województwie podkarpackim oraz kraju w latach 2018-2020. Źródło: GUS https://bdl.stat.gov.pl	50
Tabela 14. Asystenci rodziny w latach 2018-2020. Źródło: Raport o stanie Gminy Dębica za 2018, 2019, 2020 rok.....	51
Tabela 16. Dane dotyczące liczby dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Źródło: dane PCPR w Dębicy	51
Rysunek 1. Umiejscowienie gminy Dębica w powiecie dębickim w województwie podkarpackim. Źródło: https://www.gminy.pl	12